онуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

47-дохи жэлээ гарана

Буряад Үнэн

Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

(12992) | 1969 оной декабриин 12, пятница | Сэн 2 мүнгэн

лай үбэлжэлгын шалгалта үргэлжэлһөөр

дагай, зайдан зандаа

зунай сагай уларил- Мухар-Шэбэрэй айма- нуд тэжээл бэлэдхэхэ хахадыншье дүүргээгүй. эй хоморшье һаань, һайнаар ондо оруулха, ь дээшэлүүлхын түлөө ллажа байһан колхоз, гаа малшадай ажал цхэхэ зорилготойгоор СС-эй райкомой, аймахын үйлэдбэриин уп- птоол соо нигэжэ бэ- тын малай үбэлжөөнэй айдал саг болзор сооно шэнэ барилгануудые болотор ашаглалгада тэжээл гамтайгаар тула бүгэдыень на- тоо бүридхэлдэ абаха».

лой хэр зэргээр бэелүү- ые хаража үзэхэ, оло- баадалгатай шалгалта аймаг дотор үнгэргэг- бүхэндэ эмхидхэгдэһэн нилээд олон дутуу элирүүлбэ. Шалгалтын оһон аймагай ажалша- удай соведэй сесси дээ- хэдээ эндэхи үйлэдбэ- ениин начальник Н. Н. ахынуудта тохёолдсдог дээрэ тодорхойгоор

дые медицинскэ туһа хэрэгсэлээр, сөёл бол- аар хангаха тодорхой адүй. Тэжээл хубаари- лгада, тэрээнии буй- дэй хүдэлмэри эмхид- ветмэргэжэлтэд анхара- нагүй. Малшадай гэр, байра хүсэд баригдаа, адүй. Һү һаалиин тодхогдоһон оньһожо- олонхинь хүдэлнэгүй, ри эмхидхэлгэ бүришье тэрэ хэлэһэн байгаа. бригадын шалгажа үзэ- зайдан байдалтай мал- отор олон байгаа.

«Заганский» колхозой лтын бүлэгэй сентябрь ханын һонинда «Нии- үбэлжэлгэдэ бэлэдхэхэ гаршаг доро бэшэгдэ- һонирхон уншабабди. бэлэдхэлэй бүхы хүдэл- ин 15 болотор дууһаха ксно бригадын брига- зооветмэргэжэлтэдые барилгашадай техник ажал оньһожоруулдаг Ревенский болон бусад «уялгалха» гэһэн дахин эндэ дабтагда- главна зоотехник октябриин 20 болотор ланс табижа дүүргэхэ а гээд баһал бэшээтэй.

асильевич Филипповэй байһан Шэнэ-Заганай гүүртэдэ ерэхэдэмнай, ад сугларанхай, үдэ- лида гарахала байба. ь хөөрэлдэбэбди. Үнгэ- рэгшэ жэлэйхидэ орходоо 2,5 дахин бага үбһэ, 4 дахин бага силос бэлэдхэжэ абаһан дээрэһээ үбэлжэлгын хүндэ хүшэр байхые һаалишад бүхэн ойлгоно. Тиимэһээ тэжээл бага гэжэ гомдоногүй, харин нигэжэл тэдэнэр хөөрэнэ:

— Манай гүүртэдэ тэжээлэй рацион мүнөө хүрэтэрөө үгы. Тиимэһээ тухайлад гээд лэ мал бүхэндэ 5 килограмм һолоомо, 3 килограмм үйрүүлһэн ороохо үгэнэбди. Малаа хэзээ бүлеэн уһаар уһалдаг болохо зонбибди? Түхеэрэлгэнь эндэ тэндэ хэбтэдэг зандаа. Нүүдэл наймаа үбэлжөөндөо ороһон сагһаа хойшо хараагүйбди...

Тус колхозой дүрбэдэхи фермэ залуу мал түлжүүлдэг, шахан таргалуулдаг шэглэлтэй. Мүнөө үень эндэ 972 үхэр харууһалагдана. Эдэ малай 330-ниинь гүрэндэ худалдагдаха хараатайгаар шахан таргалуулагдана, бэшэниинь түлжүүлэгдэжэ байһан буруу, хашарагууд юм. Шахамалнуудые харууһалжа байһан Петр Филатов, Петр Федоров гэгшэд үхэр шахажа эхилһэнһээ хойшо мал бүхэнөө сүүдхын 1024 граммаар таргалуулаа. Виктор Иванов, Федор Максимов хоёрой түйлалта бүришье ехэ—сүүдхын 1200 грамм.

— Ажалаймнай дүнгүүд яһала һайн. Харин тэжээлэй талаар хэлэхэ болоо һаа, ехэ муу. Манай гүүртэдэ мүнөө хүрэтэрөө тэжээл хубаагдажа үгтөөдүй. Рационшье гэжэ үгы. Мухар нюдаргаараал лэ хүдэлнэ гээшэбди. Шахамалнуудтаа бүхы тэжээлээ эдюулжэ байнабди гэжэ һанахаар болоо. Һүүлдэнь юун болохо юм,—гэжэ энэ фермые эрхилэгшэ Н. П. Иванов гомдоно.

Үбэлжэлгын эхилһэн сагһаа ушарһан эдэ бүхы дутагдалнууд эндэхи арадай хиналтын бүлэгэй гэшүүдэй нюдэн дээрэ болоно гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Суглаан дээрээ шиидхэбэри баталаад, тэрэнээ ханын һониндо гаргаха гээшэ һайн хэрэг. Харин тэрэнэйнгээ дүүргэлтые шалгангүй, задагай зайдан байдалда нийтынгээ мал үбэлжүүлжэ байхань гэмшэлтэй.

Мухар-Шэбэртэ һаяхан болоһон аймагай арадай хинагшадай комитедэй зүблөөн дээрэ тус колхозой бүлгэмэй хүдэлмэри тухай ехэ шүүмжэлэл гараһан байна. «Заганский» колхозой арадай хиналтын бүлгэмэй гэшүүд артелиингээ ажалай бүтээсын ямараар ябуулагдажа байһые шалгажа үзэнэгүй. Малай гүүртэ, фермэ дээгүүр ябанагүй. Тиимэһээ энэ колхозой бүлэгэй түрүүлэгшэ И. Трофимов бүхы дутагдалнуудаа ойрын саг соо усадхаха ёһотой гэжэ аймагай арадай хиналтын комитет онсолон тэмдэглэһэн байгаа.

— Колхозойнгоо шалгалтын комиссиин түрүүлэгшээр һунгагдаһан хүнби. Тиимэһээ һүүлшын арбаад хоногой турша соо гүүртэ, отара дээгүүр ябаха тухамни болоогүй. Үдэр бүри конторо соо һуугаад, бухгалтерие шалгаха саг болоно, — гэжэ нүхэр Трофимов бэеэ сагаалһан янзатай хэлэнэ.

«Родина» колхозой МТМ-эйн хойно бариглажа байһан малай байрануудые харахада, һанаа зобомоор. Оройгүй хоёр шулуун байрын бахананууд үмхирхэ шэнжэтэй болошоод, харлажа харагдана. Шулуун дэбисхэргүйгөөр бariяад, штукатурдаһан ехэ модон гэрэй шабар хобхоржо эхилэнхэй, сонхынь можонууд матаһан модондол болошонхой. Эдэ байрануудай хэдыдэхишье жэлээ баригдажа байһые тоб байса хэлэхэ хүн эндэ үгы хэбэртэй.

— Жэл бүри октябрь соо ашаглалгада үгэхэ байгша. Тиимэһээ 20 гаран үнеэмнай зунайнгаа сарайнууд соо үбэлжэжэ байна. Үнеэн бүриһөө мүнөө 1,5—2 литр һүн һаагдана. Һү гүрэндэ худалдаха жэлэйнгээ түсэб январь гаратар дүүргэжэ шадахагүйбди. Малдаа үгөө болоһон тэжээлнай бэеынь лэ дулаасуулаад дууһашана хэбэртэй. —гэжэ эндэхи һү һаалиин гүүртые даагша В. Ф. Варфоломеев хөөрэнэ.

«Эрдэм» совхозой мал ажалай мэргэжэлтэдэй нэгэн болохо нүхэр Усов үбэлжэлгын ямараар үнгэргэгдэжэ байһые мэдэхэгүй байшоо.

— Һүүлшын хоёр долоон хоногой турша соо нэгэ фермэдэ аяар 6 тугал хайшан гэжэ гарзалһан болоноб?—гэжэ асуубабди.

— Нарай тугалнууд һэн. Шэшэнгир хүрөөд, үхөө.

— Түрэхэ үнеэдтнай ямар тэжээл дээрэ байлгагданаб, бүхы болосуудаар хангагдана гү?

— Би рационыиень мэдэнэгүйб. Зоотехник мэдэхэ ёһотой,—гэжэ Усов харюусана.

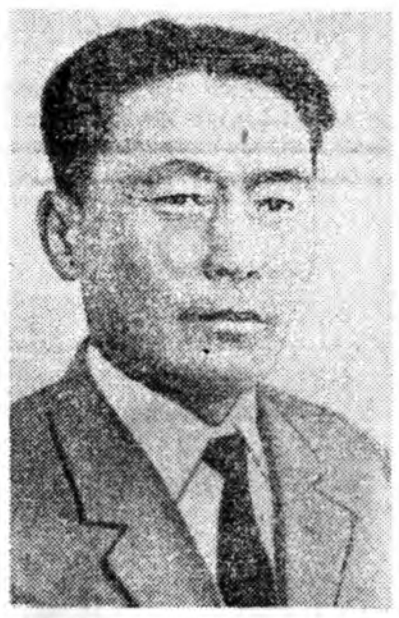
Тугалайнь байра соохи агаар ехэ эхүүн. Тугалнууд хюрөөгэй нойтон хибэдэһэн дээрэ хэбтэнэ. Малайнгаа дэбдихэр тугалшадай үдэртөө хоёр дахин хуурайлбашье, зунай сагта хатаагдаагүй хибэдэһэн тугалай байра соо оромсоороо, норожо, тугал дулаасуулхынгаа орондо хайрана. Иимэ байра соо харууһалагдадаг тугалнуудай олоороо гарзалжа эхилбэшье, совхозой хүтэлбэрилэгшэд, зооветмэргэжэлтэд эндэ ерэдэггүй байна.

Саг ошожол байна. Январиин янгинама хүйтэн дүтэлэнхэй. Задагай зайдан зандаа үбэлөө үнгэргэжэ, нийтын зөөридэ гарза ушаруулхала һанаагүй һаа, энэ аймагай ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд дутагдалнуудаа усадхахын тула дары хэмжээ абаха ёһотой гэжэ хэлэхэ дурамнай хүрэнэ.

Шалгалтада хабаадагшад:

И. КРУПЕННИКОВ,
Мухар-Шэбэрэй аймагай арадай хиналтын комитедэй түрүүлэгшэ.
В. ЗОРКИН,
«Правда Бурятии» газетын корр.
Н. ДАМБАЕВ,
манай корр.

Нэрэ солотой малшан

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ахын аймагай «50 лет Октября» колхозой түрүү малшадай нэгэн Антон Гомбоев.

П. ЖУЖАЕВАЙ фото.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй промышленность, барилга, транспорт ба хэлхеэ холбооной саг үргэлжын комиссида

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй промышленность, барилга, транспорт ба хэлхеэ холбооной саг үргэлжын комиссиин ээлжээтэ заседани дээрэ республикын 1969 ондо арадан ажахые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбэй дүүргэлтэ ба 1970 оной түсэбэй проект тухай республикын Госпланай түрүүлэгшэ, депутат В. Ф. Лысовэй, Госпланай түрүүлэгшын орлогшо Д. Я. Егоровагай элидхэлнүүд зүбшэн хэлсэгдээ.

Буряадай барилгын управлениин начальник, депутат К. А. Восканянц, Зэдын вольфраммолибденэй комбинадай директор, депутат Г. Б. Баиров, Улаан-Үдын № 1 авто-ажахын жолоошон П. А. Михалев болон бусад элидхэлнүүд тушаа үгэ хэлэжэ, өөһэдынгөө дурадхал ба һанамжануудые оруулһан байна.

Республикын промышленна предприяти, барилга, транспортын ба хэлхеэ холбооной эмхинүүдэй үрэ дүн һайнтай ажалые тэмдэглэхэ зуураа, комиссиин гэшүүд республикын 1969 оной арадай ажахые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбэй дүүргэлтэдэ ушардаг дутуу дунданууды элирхэйлһэн, түсэбые бодото дээрэнь бэелүүлхэ талаар хараалагдаһан хэмжээ ябуулгануудые һайшааһан байна.

1970 ондо республикын арадай ажахые хүгжөөхэ түсэбэй проект соо экономико болон культурые саашадань улам түргөөр хүгжөөхэ, арад зоной ажабайдалые бүри һайжаруулха хэмжээнүүд хараалагданхай гэжэ комиссиин заседани дээрэ тэмдэглэгдээ.

Багша Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн хүндэлэлдэ абтаһан социалис уялгануудаа түмэр замай транспортын предприяти болон коллективүүдэй хэр зэргээр дүүргэжэ байһан тухай Зүүн Сибириин түмэр замай Улаан-Үдын отделениин райпрофсоюзай түрүүлэгшэ Ю. И. Федоренко, вагонно депогой начальник Л. С. Преловский, локомотивна депогой главна инженер В. И. Захаров гэгшэд комиссиин заседани дээрэ элидхэлээ. Зүбшэһэн асуудалаараа Верховно Соведэй саг үргэлжын комисси зохихо тогтоол баталан абаа.

Хани ёһоной, үгэеэ ойлголсолгын оршон байдалда

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный гэгшэд Арабуудай Нэгэдэмэл Республикын партийно-гүрэнэй делегацитай Кремль соо декабриин 10-да хэлсээнүүдые хэбэ.

ОАР-ай талаһаа ОАР-ай Президентын түлөөлэгшэ, Арабай Социалис союзай Гүйсэдхэхы дээдэ комитедэй гэшүүн Анвар Садат, ОАР-ай Гадаадын хэрэгүүдэй министр Махмуд Риад, Сэрэгэй министр Мухаммед Фавзи, Арабуудай Нэгэдэмэл Республикаһаа СССР-тэ байдаг элшэн сайд Мехаммед Мурад Галеб гэгшэд хэлсээндэ хабаадаа.

Совет талаһаа КПСС-эй ЦК-гай секретарь Б. Н. Пономарев, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүд—СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, СССР-эй Обороной министр, Советскэ Союзай Маршал А. А. Гречко, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо В. М. Виноградов, СССР-һээ ОАР-та байдаг элшэн сайд С. А. Виноградов, СССР-эй МИД-эй Дүтын Зүүн зүгэй оронуудай таһагые даагша М. Д. Сытенко гэгшэд хэлсээндэ хабаадаба.

Хани халуун, үгэеэ ойлголсолгын оршон байдалда үнгэрһэн хэлсээнүүдэй үедэ СССР ОАР хоёрой хоорондын харилсаан, хоёр талые һонирхуулдаг уласхоорондын мүнөөнэй байдалда хабаатай асуудалнууд хаража үзэгдөө. ОАР-та бусад араб оронуудта эсэргүү Израилиин империалис ээрхэг түримхэй ябуулгын үргэлжэлжэ байһантай дашарамдан Дүтын Зүүн зүгтэ тохёолдоһон байдалда онсо анхарал хандуулагдаа.

Советскэ Союз Арабуудай Нэгэдэмэл Республика хоёрой хоорондохи хани ёһоной харилсаа холбоогоор сэдьхэлээ хананхай байһанаа, хоёр ороной хоорондохи бүхы талын харилсаа холбоон ба хани барисаае саашадань хүгжөөхөөр бэлэн байһанаа хоёр талаһаа элирхэйлэн мэдүүлбэд.

(ТАСС).

Итало-совет хэлсээн

РИМ. (ТАСС). Совет газ Италида үгэдэг болохо ба Италида бүтээгдэһэн соргонууд, газай промышленностьда хэрэгтэй бусад түхеэрэлгэнүүдые СССР-тэ худалдаха тухай хэлсээн эндэ декабриин 10-да баталагдаа. СССР-һээ зуун миллиард үлүүтэй кубометр газ газопроводоор Италида үгтэхэ гэжэ хараалагдаба. Тус хэлсээн 20 жэлэй турша соо хүсэндөө байхаар баталагдаа.

Ленинскэ уласхоорондын фотовыставкэ дүүрэ

МОСКВА. (ТАСС). В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо зорюулагдаһан уран һайханай ба документальна фотографинуудай уласхоорондын выставкын тараалай ёһолол выставкын түбэй зал соо декабриин 9-дэ болобо. 35 үдэрэй турша соо энэ выставкые 180 мянган хүн хараа. Выставкэ дээрэ 2650 үлүүтэй зураг бүтээлнүүд табигдаһан байна. Ленин тухай иимэ олон фото-зураг түрүүшынхеэ эмхидхэн харуулагдаа. Дэлхэйн 60 ороной фотожурналистнууд, фотодо дуратайшуул экспозицидань хабаадаба.

Дэлхэйн 17 ороной фотоискусствын ба фотожурналистикын мэдээжэ мастернуудһаа бүридэһэн, выставкын жюри эгээн дээдэ шан (гран-при), Ехэ алтан медалиие «Улаан талмай. Ленинд» гэжэ ехэ дэлисэтэй кадрнуудай түлөө, «Вьетнам тэмсэнэ, Вьетнам илаха!» гэжэ олон фото-зурагуудайнь түлөө ТАСС-ай фотокорреспондент **В. Соболевто** олгобо.

Вождиин амиды мэндэ ябахада буулгажа абаһан «Владимир Ильич Ленин 1919 оной майн 25-да Улаан талмай дээрэхи бүгэдэ нийтын һуралсалда хабаадагшадай парад дээрэ үгэ хэлэжэ байна», мүн гурбан ондоо шухаг кадрнуудай автор **К. А. Кузнецовто** уласхоорондын жюри хүндэлэлэй диплом барюулаа. Үшөө хэдэ хэдэн мастернууд хүндэлэлэй дипломуудта хүртөө.

Выставкэ харагшадай конкурсын дүн гаргагдаба. «Нэрэшни мэдээжэ бэшэшье һаа, баатаршалгашни хэтэдээ мүнхэл» гэһэн **В. Мастюковой** (Москва—ТАСС) фоторепортаж, «Зол жаргал» гэжэ **Ю. Багрянскиин** (Москва), «Ши юундэ дэгэл үмдөөбши?» гэжэ **Д. Прессын** (БССР) фото-зурагуудые выставкэ харагшад эрхимдэ тоолоо.

Конкурсын илагшадта шангууд барюулагдаа.

Выставкын тараал дээрэ СССР-эй Журналистнуудай холбооной правлениин секретарь Б. И. Чернышев выставкын ехэ амжалта түйлаһые тэмдэглэбэ. Тус выставкэ орон соогуур «аяншалха», ойн баярай, 1970 оной туршада харуулагдаха гээд гэрэ мэдээсээ. Выставкын нилээд олон фото-зурагуудые Владимир Ильичэй түрэһэн хото—Ульяновскда бэлэг болгон үгэхые Журналистнуудай холбоон зүбшөөгөө.

Совет-корейн правительствануудай хоорондын комиссиин заседани

Экономическа, научно-техническэ асуудалаар Совет-корейн правительствануудай хоорондын консультативна комиссиин табадахи заседани Москвада декабриин 10-да нээгдээ.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо В. Н. Новиков, КНДР-эй Министрнүүдэй Кабинедэй Түрүүлэгшын орлогшо Тен Дюн Тхэк гэгшэд заседани дээрэ үгэ хэлэбэд. Пролетарска интернационализмын ёһо гуримуудые үндэһэ болгон, СССР КНДР хоёрой хоорондохи харилсаа холбооной амжалтатайгаар хүгжэжэ байһан ушарые үгэ хэлэгшэд тэмдэглэбэ.

Хоёр ороной хоорондын экономическа холбооне саашадань хүгжөөхэ дурадхалнууд заседани дээрэ хаража үзэгдэһэн байна.

Комиссиин хүдэлмэри нүхэд ёһоной, хани халуун оршон байдалда үнгэрбэ.

Хельсинкидэхи совет-американ хэлсээнүүд

ХЕЛЬСИНКИ. (ТАСС). Стратегическэ зэбсэгүүдые яаралтайгаар түхеэрхэ ябадал хизаарлаха зорилготой асуудалнуудые даб дээрэ зүбшэн хэлсэжэ байһан совет, американ делегацинуудай ээлжээтэ уулзалга эндэ декабриин 10-да болоо. Уулзалга Совет посольстводо үнгэрбэ.

СССР-эй уран, мэргэжэлтэдэй холбоонуудай правлениинүүдэй нэгэдэмэл пленум

Театральна бүлгэмүүдэй, Архитекторнүүд болон Журналистнуудай холбоонуудай түлөөлэгшэдэй хабаадалгатайгаар уран зохёолшодой, уран зураашадай, кинематографистнуудай, композиторнуудай —СССР-эй уран мэргэжэлтэдэй холбоонуудай нэгэдэмэл пленум Москвада, Союзуудай байшангай Колонно зал соо декабриин 10-да нээгдэбэ.

Совет сөёл культурын 1000 гаран элитэ мэдээжэ ажал ябуулагшад пленумэй хүдэлмэридэ хабаадана, союзна республиканууудай компартинуудай ЦК-нуудай партиин хэдэ хэдэн крайкомууд, обкомуудай; Московско болон Ленинградска горкомуудай секретарьнар, сөёл сурталай түбэй эмхи зургаанууд болон албан зургаануудай, ВЛКСМ-эй ЦК-гай, ВЦСПС-эй хүтэлбэрилэгшэд, түбэй газетэнүүд болон журналнуудай редакторнууд, республикануудай культурын министрнүүд, кинематографиин, радио болон телевидениин республиканска комитедүүдэй түрүүлэгшэнэр пленумдэ байлсана.

«Партийна ба арадай шэнжэ шанар тушаа ленинскэ ёһо гуримуудые совет литература искусствада бэелүүлгэ тухай» гэһэн асуудал пленумэй зүбшэхэ зүйлдэ табигдаа.

СССР-эй Уран зохёолшодой холбооной правлениин нэгэдэхи секретарь, Социалис Ажалай Герой **К. А. Федин** пленум нээбэ.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, КПСС-эй ЦК-гай секретарь **П. Н. Демичев**, КПСС-эй түбэй шалгалтын комиссиин түрүүлэгшэ **Г. Ф. Сизов**, КПСС-эй ЦК-гай таһагуудые даагшад **В. И. Степаков**, **В. Ф. Шауров**, Совет Армиин, Далайн-Сэрэгэй Флодой Главна политическэ управлениин начальник, армиин генерал **А. А. Епишев**, СССР-эй Культурын министр **Е. А. Фурцева** пленумэй хүдэлмэридэ хабаадалсана.

Үглөөнэй заседани дээрэ СССР-эй Уран зохёолшодой холбооной правлениин секретарь **Г. М. Марков**, СССР-эй Кинематографистнуудай холбооной правлениин нэгэдэхи секретарь **Л. А. Кулиджанов**, СССР-эй Композиторнуудай холбооной правлениин нэгэдэхи секретарь **Т. Н. Хренников**, СССР-эй Уран зураашадай холбооной правлениин секретарь **Н. А. Пономарев** гэгшэд элидхэлнүүдые хээ.

Бүхэроссин театральна бүлгэмэй президиумэй түрүүлэгшэ, СССР-эй арадай артист **М. И. Царев**, СССР-эй Архитекторнүүдэй холбооной правлениин нэгэдэхи секретарь **Г. М. Орлов**, СССР-эй Уран зохёолшодой холбооной правлениин секретарь, Социалис Ажалай Герой **Н. С. Тихонов** гэгшэд элидхэл тушаа үгэ хэлэбэд.

Пленум хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлһээр.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Нүхэр С. П. Балдаевые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха тухай

Буряад арадай аман үгын зохёол ба этнографиин хүгжэлтэдэ габьяатай байһанайнь түлөө, түрэһөөр 80 наһа гүйсэһэнтэйнь, мүн научно-педагогическа хүдэлмэридэ 60 жэл соо хүдэлмэрилһэнтэйнь дашарамдуулан, СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин Буряадай филиалай Ниитын эрдэмэй институдай научна хүдэлмэрилэгшэ, хэлэ бэшэгэй эрдэмэй кандидат нүхэр **Сергей Петрович Балдаевые** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. ХАХАЛОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь К. МАСЛОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан. 1969 оной декабриин 11.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Нүхэр Ц. Д. Дондуковые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха тухай.

Республикын ой модоной промышленностьда удаан саг соо, һайнаар хүдэлмэрилһэнэйнь түлөө, мүн 50 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, «Забайкаллес» комбинадай кадрнууд ба һургуулинуудай таһагай начальник нүхэр **Цырен Дондунович Дондуковые** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. ХАХАЛОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь К. МАСЛОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан. 1969 оной декабриин 11.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ

й депутадуудай сельскэ, поселково Соведүүдэй хүдэлмэрые саашадань һайжаруулха тухай» -гай абаһан тогтоолой Прибайкалиин айм(аг)т бэелүүлэгдэжэ байһан тухай асуудал Верховно Соведэй Президиумэй ээлжээтэ харагдаба. Ажахы хүгжөөлгэдэ, сөёл хүдэлмэрине хурдан, түргөөр ябуул- сельскэ Соведүүдэй дүүргэдэг үүргэнь дээшэлээ гэжэ Верховно Соведэй Президиум колхоз, совхозуудай болон промышленна удай ажал ябуулгатай нягта холбоотой ые хүсэндэнь хүргэхэ хэрэгтэ сельскэ эдэнэй гүйсэдхэхэ комитедүүд гол анхара- а. Бүхы эмхи зургаануудай болон пред- ажал ябуулгые хүтэлбэрилгэдэ сельскэ үхитэйгээр хабаададаг болонхой.

промышленна, хүдөө ажахын продуктнуу- жэлэйнгээ түсэбые амжалтатай дүүр- ленна продукци үйлэдбэрилгые түсэбэйнь лгэдэ энэ жэлдэ ехэхэн анхарал хандуу- жэ түсэбһөө гадуур 12 мянган дүрбэл- он, 6000 дүрбэлжэн метр барилгын ма- хэргдээ. Худалдаа наймаанай, медицинын шэд хүн зоной дунда ойлгууламжын, эм- дэлмэри ябуулна. КПСС-эй ЦК-гай тог- һүүлээр аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ номтой, дүршэл ехэтэй кадрнуудаар уудые хангаа. Гадна сельскэ Соведүү- но-финансова баазые һайжаруулха та- хэмжээнүүд абтаһан. Һайн гэр байраар ёһотой болоно. В. И. Ленинэй түрэһөөр жэлэйнь ойн гүйсэхэеэ байһантай даша- абтаһан социалис мүрысөөнэй дүүргэлтые ха асуудалаар гүйсэдхэхэ комитедэй сес- үнгэргэгдөө. «Коммунис ёһоор ажа- лаха хэрэгтэмнай юун һаад тойбо ушаруулнаб?» гэһэн темээр сельскэ Соведэй гүйсэдхэхэ комитедүүд һуурин зонойнгоо хамтын суглаа үнгэргэжэ, зүбшэн хэлсэһэн байна.

Гэхэ зуура Прибайкалиин аймагай сельскэ Совет бүхэн өөрынгөө хүдэлмэриие эрид һайжаруулхын түлөө арга боломжоёо хүсэд хэрэглэжэ шаданагүй гэжэ Верховно Соведэй Президиум тэмдэглээ.

Горячинскын, Гремячинскын, Зырянскын сельскэ Соведүүд, тэдэнэй гүйсэдхэхэ комитедүүд худалдаа наймаанай, нийтын эдеэ хоолой предприятинуудай хүдэлмэреэр һонирходоггүй байшоо. Гадна Турунтаево тосхоной, Итанца поселогой ажаһуугшад уһаар мууса хангагдана. Ажалшадай ажабайдалда үдэр бүри хэрэглэгдэдэг зүйлнүүд хирэ-хирэ болоод таһалдахаяа һанадаг. Тиихэдэ зарим наймаалагшад худалдан абагшадые муугаар хангадаг байна. Хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ хангадаг комбинадайхидай хүдөө нютагуудаар үсөөн ябадаг дээрэһээнь боложо, гэр һуудалда хэрэглэгдэдэг орёо нарин приборнууд удаан саг соо заһабарилагдана гэжэ тодоруулагдаа. Сөёл гэгээрэлэй болон медицинын хүдэлмэрилэгшэдэй малшад, загаһашад болон леспромхозуудай хүдэлмэришэдтэ ошожо, ёһото туһаламжа үзүүлхэ хэрэгые сельскэ Соведүүдэй гүйсэдкомууд саг үргэлжын хиналтада абанагүй.

Олониитын эмхидхэлэй хүдэлмэриие түгэс һайнаар ябуулдаг болгохо дүй дүршэл сельскэ Соведүүдэй дунда дэлгэрүүлхэ хэрэг аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй зүгһөө һулаар эмхидхэгдэнэ гэжэ Президиум тэмдэглээ. Сельскэ Соведүүдэй сесси, заседани дээрэ колхозуудай, промышленна предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд тоосоногүй.

Дурсагдаһан дутагдалнуудые дары түргэн усадхахыень Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум Прибайкалиин аймагай ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдкомые уялгалаа.

Жэлэйнгээ даабари дүүргэһэн бригада, түрүүшүүл Улаан-Үдын нооһо угаадаг фабрикада үдэр бүри олошорно. Иимэ бригадануудай нэгэн — Людмила Ивановна Белокуровагай бригада даабаряа үшөө декабриин 1-дэ дүүргээ. В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн үдэр болотор түсэбһөө гадуур 120 тонно нооһо угаажа хатааха уялга абаад, бүри мүнөө 164 тонно нооһо угаажа хатаагаад байна. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) бригадын гэшүүд П. Г. Сысоева, Ц. Ц. Дабаева, М. Р. Елизова, О. Н. Бельская, Л. Н. Баландина ба бригадир Л. И. Белокурова.

НОТ БА КОММУНИСТНУУДАЙ ҮҮСХЭЛ

Парткомой кабинет соо телефоной хонхо жэнгирбэ. Владимир Андреевич трубкыень ургоод:

— Шагнална байнаб!..Ямар халаан гэнэт?

Харюунь хүнэй дуутэ һуугаа дуулдахаар: «нэгэдэхи халаан ахижа гараа. «Сахилгаан» хуудаһан һэлгэхэеэ байнабди...».

Урда үдэрынь парткомой секретарини уялгые дүүргэгшэ Владимир Андреевич Теремецкий бидэ хоёр шэлэй заводой олохон участогуудаар ябахадаа, шэл амһартануудые гаргадаг цех соо орожо, ханада үлгөөтэй байһан «Сахилгаан» хуудаһые уншаа һэмди. Тэндэнь «Нүхэр Л. В. Артемовой дүрбэдэхи халаан рекорд туйлаба. Автомадаар 15,8 мянган бутылка гаргаа» гэжэ томо үзэгүүдээр бэшээтэй байба.

Халаан бүхэнэй ажалай бүтээсэ үглөө бүри партиина комитедтэ дуулгагдажа байдаг. Энэ мэдээсэлэй политинформаторнуудай ажалшадта дамжуулан дуулгана. Тэдэнэй үзэр Владимир Андреевич үшөө нэгэ һайн һураг дуулаһан зарын блокнодтоо хэдэн тоонуудые бэшээд абаа. «15968 бутылка. Проектнэ даабари 137 процентаар үлүүлэгдөө. Мүнөөдэр дүрбэдэхи халаан илагдажа, 1-дэхи халаан түрүүлбэ» гэжэ тэмдэглээд, парткомой гэшүүн бодолгоо абтана.

— Иимэ туйлалта энэ заводой тогтоһон сагһаа хойшо үзэгдөөгүй юм. Ажалай эмхидхэлые эрдэм наукын (НОТ) үндэһөөр эрхилжэ байһанаймнай ашаа үрэ энэ гэжэ үзэгдэнэ бшуу,—гээд, Владимир Андреевич энеэбхилнэ.

Удаан хөөрэлдэнэбди. Заводой үйлэдбэри шэнэ гүримаар түсэблэгдэдэг, хүдэлмэришэдэйн материальна талаар һайнаар урмашуулагдадаг болонхой. Һүүлэй үедэ ажалай бүтээсэ горитой дээшэлжэ байна. Партиин бүрэ түрын харалһан шухала хэмжээнүүдэй бэелэлгын нэгэ талань юуб гэбэл, үйлэдбэрине научна аргаар эрхилэлгэдэг болоо байнхай. Заводто шэнэ техникэ үргэлжэ хэрэглэгдэнэ. Үйлэдбэрине хабаатай шухала шухала асуудалнуудые заводой партиина комитет бүхы коммунистнуудтаяа сүг зүбшөөр шиидхэжэ, түрүү онол аргануудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлжэ байдагынь һайшаалаар-шье. Үнгэрһэн намар партиина суглаан дээрэ заводой участок бүхэндэ НОТ үргэнөөр хэрэглэхэ гэһэн асуудал дэлгэрэнгыгээр зүбшэгдөө һэн. Цехүүдэй партиина эхин организацинуудта мүн лэ суглаанууд зарлагдажа, коммунистнуудта харюусалгатай даабари үгтэһэн байха юм. Заводой партиина комитет үйлэдбэридэ шэнэ аргануудые нэбтэрүүлгын онсо анхарал хандуулдаг. Жэшээлхэдэ, октябрь һарада заводой бутылка гаргадаг цехтэ шэнэ автомат тодхогдоо бэлэй. Тэрэнэй саг соогоо ашаглалгада оролсые партиина комитедэй гэшүүд хиналтадаа абажа, партиина организацинга хараалһан хэмжээнүүдые бэелүүлһэн. Мүнөө энэ автомадынь гурбадахи һараяа хүдэлжэ байна.

Хүдэлмэри эрдэм наукын үндэһөөр эрхилжэ, шэнэ техникэ хэрэглэжэ, ажалай бүтээсые ямараар дээшэлүүлжэ байһан тухайгаа цехэй начальнигай орлогшо Вениамин Александрович Орлов бидэндэ тодорхойгоор хөөрэжэ үгэбэ.

Урдань энэ цехтэ «ВВ-2» түхэлэй полуавтомадууд хүдэлдэг һэн. Тус бүриень 3—4 хүн хүдэлдэг байгаа. Тэдэнэй хүсөөр халаан соо эгээл дээдэ захань 2,5 мянган бутылка гаргагдадаг байба. Харин мүнөө «АБ-6» түхэлэй нэгэ автомадай хажууда оройдоо гансахан машинист хүдэлөөд, хүдэлмэриин найман часай туршада 7,5—8 мянган бутылка гаргана. Иигэжэ үйлэдбэридөө шэнэ техникэ хэрэглэжэ, нэгэ автомадай хүсөөр гурбан полуавтомадай хэдэг зүйлые бүтээн гаргадаг гэхэ гү, али арба гаран хүнэй хэхэ хүдэлмэриие нэгэ хүн гансаараа бүтээдэг болоһон байнал.

— Иигэжэ цехэймнай хүндэ хүшэр хүдэлмэри хүнгэлэгдэжэ байна,—гэжэ нүхэр Орлов хэлэнэ.

Автомат түхеэрэлгын тодхогдоһоной ашаар һара бүридэ миллионһоо үлүү шэл бутылканууд гаргагдажа, түсэбынь холо үлүүлэн дүүргэгдэдэг болоо. Тиигээд лэ үдэр бүхэндэ заводой түүхэдэ урдань үзэгдөөгүй шэнэ амжалтанууд туйлагдажа эхилбэ. Саашадаа ноябрь һарада энэ цехтэ үшөө нэгэ автомат тодхогдожо, ажалынь хүүрэн оньһожоруулагдаа. Мүнөө ашаглагдажа байһан полуавтомадуудынь иигээд лэ булта болюулагдаха юм. Тиимэ болохолоороо, ямар үрэ дүн туйлагдахаб гэжэ бидэнэй һонирхоходо, хори гаран хүнэй оронд гурбан хүн хүдэлжэ эшэтэй болоно. 1970 ондо эдэ автомадуудаар гансахан юрын бутылканууд бэшэ, мүн сагаан эдеэ хэдэг шэл амһартанууд бүтээн гаргагдадаг болохоор хараалагдана.

Үйлэдбэрин харюусалгатай участогууд дээрэ хүдэлхэ һайн, мэргэжэл түгэс кадрнуудые бэлдэхэ хэрэгтэ заводой партиина комитет оролдоогоо ехээр гаргажа байна. Улаан-Үдын шэлэй заводой коллектив Амарай областиин Райчихинска шэлэй заводой хүдэлмэришэдтэй мүрысөөдэ. Эдэ хоёр предприяти мүрысөөнэй дүнгүүдые ходо бэе бэедээ дуулгасажа байһаныгаа хажуугаар хоорондоо туһаламжа ехэ харилсаа байгуулаа. Энэ жэлдэ Амарай областьдохи заводто парткомой зууршалгаар табан хүн эльгээгдэжэ, техническэ мэргэжэлээ нилээд дээшэлүүлжэ, шэнэ юумэнүүдтэ һуража ерээ. Мүнөө тэдэнэй хоёрынь — В. Парчайкин, В. Пахакинов гэгшэд халаанай машинистнууд болоод, «АБ-6» түхэлэй автомадуудта хүдэлжэ, даабараа ходо үлүүлнэ. Эдэнэр коммунист ажалай ударнигай нэрэ солдо хүртэхын түлөө тэмсэжэ байдаг.

Шэл амһартануудые бүтээдэг цехэй коммунистнуудай олонхинь ажал хүдэлмэреэр жэшээ харуулдаг, партиина эхин организацинга үгэһэн даалгабарине һайнаар дүүргэнэ. Цехэй парторг Клавдия Ивановна Гороховская нэгэ иимэ жэшээ бидэндэ хөөрөө һэн. Коммунист Петр Григорьевич Гусев 1960 ондо Владимирска областьһоо манай заводто фидернэ түхеэрэлгэнүүдые тодхолсохоо ерээд һэн бэлэй. Тиихэдэ тэрэ КПСС-эй гэшүүндэ кандидат ябаа. Манай заводой байдал тэрэнине ехэ һонирхуулаа, ахаралынь татаа һэн хаш. Тиигээжэ эндээ сагай үргэлжэ хүдэлхэ гэжэ шиидээд, заводой хүдэлмэришэн болоһон юм. Партиина эмхидхэлэй хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. КПСС гэшүүнэй тоодо оруулагдаад, эрхим һайн слесарь гэжэ алдаршаад намтартай. Нёдондо цехэйнгээ парторгоор хүдэлөө. ВОИР-ай эхин организациин түрүүлэгшэ ябаа, месткомой гэшүүнээр олон жэл удаа дараалан һунгагдаа. Мүнөө тэрэ автомат түхеэрэлгэнүүдэй ... хүдэлдэг.

Энэ томохон цехэй ... —сталинит шэл бүтээ... гай мастераар коммунист Брун хүдэлнэ. Тэрэ цех... на эхин организаци... шүүн. Пропагандист... һуралсал эмхидхэн... нөө үедэ сталинит шэ... участогой бүхы хүдэл... коммунис ажалай бри... солдо хүртэхын түлөө... Олохон хүнүүд коммунис... тоодо коммунистнууд... Баженов, Мария Больша... мара Собенникова болон...

Улаан-Үдын шэлэй за... мохон участогуудай... хэй коллектив шанарта... ин гурэндөө тушаана... Ильичэй алдарта ойн... эрдэм наукын үндэһөө... мэргэжэлээ улам... шэнэ шэнэ онол арга... рэгэнэ. Иигэжэ һүүлэй... лайнгаа бүтээсые бүр... луулхэ хүсэл зоригтойго... лана.

Т. ГАРМ...
манай ...

Улаан-Үдэ.

ОЛОНОЙ ЭДЭБХИ ҮҮСХЭЖЭ

Барилгашадай дунда ябуулагдадаг политическэ хүдэлмэри

Эдэ үдэрнүүдтэ барилгын талмай дээгүүр хүдэлмэришэдэй оюун бэлиг бадарна, шэнэ шэнэ үүсхэл гарана. Бүхы совет хүнүүдтэл адли Улаан-Үдын барилгашадай бүхы сэдьхэл бодол, хүсэл эрмэлзэл хабарай эхин һарада болохо В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо зорюулагданхай.

Улаан-Үдын барилгашад социалис мүрысөөндэ эрхим үрэ дүн туйллаа. Байгша оной юһэ һара соо 60 мянга шахуу түхэригэй барилга-хабсаралгын хүдэлмэри хэгдэнхэй. Нёдондоной энэ үеынхиһөө энэнь һураггүй ехэ болоно. Манай городто заводуудай шэнэ шэнэ цехүүд, һургуулинууд, хүүгэдэй саадууд, хамтын байранууд бодобо. Энэ жэлэй гурбан квартал соо Улаан-Үдын ажалшад 52332 дүрбэлжэн метр байрын гэр абаа гэхэ гү, али 1688 айл шэнэ байрада ороо.

Барилга-хабсаралгын поездын—СМП-834 коллектив түмэр хүүргын конструкци гаргаха завод үргэн далайсатайгаар барижа байна. Барилгын нүгөө—СМУ-7-гой коллектив дурасхаалта бэлэгүүдые (сувенир) гаргадаг фабрикын барилга эхилээ. Технологическэ институдай хэдэ хэдэн байшангууд бодхоогдоно. Барилга дээрэ ажалай эршэ улам шангадана.

Пропагандистнар, политинформаторнууд, агитаторнууд барилгашадые мүрысөөнэй дүримүүдтэй танилсуулхын тулада бүхы юумэ хэнэ. Ленинэй ойн баярай хүндэлэлэй грамота, «Габьяата ажалай түлөө» медаль абахын түлөө тэмсэл улам үргэдэнэ. Барилгын организацинуудһаа СМУ-7-гой коллектив түрүүлжэ ябана. «Ойн баярай», В. И. Ленинэй хүндэтэ нэрэ зэргэтэй болохын түлөө бригаданууд эндэ байгуулагдана.

СМУ-7-гой коллектив яахадаа түрүүлнэб? Хододоо түрүү һуури эзэлээд, энэ коллектив Буряадай барилгын управлениин ба профсоюзай обкомой дамжуулгын Улаан туг яахадаа ходо абажа ябанаб?

Барилгын энэ управлениин партийна организаци, хүтэлбэрилэгшэдынь ажалай эмхидхэл һайжаруулхатаяа хамта, мүн хүдэлмэришэд, барилгашадай дунда политическэ хүдэлмэри ябуулха хэрэгтэ ехэ һаналаа табидаг юм. Үндэр мэдэрэлтэй, сэхэ сэбэр сэдьхэлтэй шэнэ хүниие хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ эндэ ехэ юумэн хэгдэдэг болонхой. Барилгын энэ управлениин партийна организаци хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулхадаа, барилгынгаа газарай таруу, сезонтой байһые, онсо шэнжэ илгаануудые бултысень хараадаа абалсадаг гуримтай.

Эндэхи политинформаторнууд, агитаторнууд (эдэнь ехэнхидээ инженернүүд, техникүүд, мастернууд, бригадирнууд байдаг) болоһо байгаа бүхы үйлэ хэрэгүүдые тэрэ дороонь хүнүүдтээ хөөрэжэ үгэдэг, һонирхуулдаг, тиигэжэ гол шухала зорилгонуудые бэелүүлхэ хэрэгтэ хүнүүдые элсүүлдэг юм. Политинформаторнууд С. И. Антонов (салин хүлһэнэй, ажалай таһагые даагша), М. И. Шнайдер (үйлэдбэриин таһагые даагша) һайн дүй дүршэлтэй болонхой.

СМУ-7, СМП-834, локомотив-вагон заһабарилгын, авиационно заводуудай партийна эдэбхитэд хүн зоной дунда политическэ, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулхадаа, барилгада ажахын шэнэ гурим нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ, мүн барилгын асуудалаар баталан абтаһан КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолнуудые хүн зондо ойлгуулха хэрэгтэ гол анхаралаа табижа хүдэлдэг юм. Эдэл эдэбхитэдэй үүсхэлээр ажалай габьяагай самбарта мүрысөөндэ түрүүлжэ ябагшадай дүрэнүүд байд гээд лэ хадаатай байдаг, үгышье һаа, түрүүшүүлые магтаһан «Сахилгаан» хуудаһан гарадаг. Нэгэн гээ һаа, голодоһо гаргагшадые, ажалай журам эбдэгшэдые шүүмжэлһэн, хорон хурса үгөөрөө хадхаһан сатирын хуудаһан гарадаг. Эдэ коллективүүдтэ мүрысөөе олониитын шэнжэтэй болгохо, үдэр бүриин ажалай дүнгүүдые хаража сасуулха, абаһан уялгануудай дүүргэлтэ шалгаха—эдэ бүгэдэн хадаа барилгашадай үүсхэл эдэбхи улам бадаруулан дэлгэрүүлхэ найдамтай арга зам болонхой.

Жэшээнь, СМУ-7-гой коммунист В. К. Рубцовой хүтэлбэрилдэг ажахын тоосоондо ороһон комплексно бригада ажалайнгаа бүхы дүнгүүдээр түрүүлжэ ябана. Энэ хүнэй бригадада ошожо, хэрэг ажалтайнь танилсаабди. Энэ хүн тухайда бригадынь гэшүүд һайн һайхан үгэнүүдые хэлэнэ. Бригадынгаа эгээл хүндэтэй хүниинь болонхой. Бүхы ажал хэрэгынь ехэл урагшатайгаар ябадаг юм байна гэжэ ойлгообди. Бригадир бүхы юумэнэй хойноһоо һаналаа табидаг, оролдодог, үнэхөөрөө бухэриг хүн байба. Бригадынхидайнгаа ажал үйлэдбэреэршье, гэртэхи байдалааршье һонирходог гуримтай. Бригадирай үүсхэлээр неделиин, һарынгаа уялгануудые 110—115 процент дүүргэхэ уялга бригадынхидынь абанхай. Агитаторнууд, коммунистнууд бусад коллективүүдтэ ошожо, энэ үүсхэл тухайдань хөөрэжэ үгөө, «Сахилгаан» хуудаһануудта гаргаа, суглаа хураал дээгүүр мэдээсээ. Энээнэй ашаар ленинскэ ойе угтуулан абаһан уялгануудаа олон барилгашад дахин хаража үзөө.

Мүн энэ бригадын инженернүүд, техникүүд оролдосо ехэтэйгээр хүдэлдэг зон. Прораб В. М. Щебет гэгшын ажал энээндэ жэшээ боложо үгэнэ. Мэнэ һаяхан КПСС-эй Октябрьска райкомой бюро энэ хүниие партиин гэшүүн болгожо абаа.

Барилгын энэ управлениин партийна бюро (секретаринь Н. М. Чечетка) социалис мүрысөөе улам үргэн дэлисэтэй болгохын тулада эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри хэдэг. Мүрысөөн тухай, барилгын материалнуудай шанар тухай, тэдэниие арьбалха тухай, хүнүүдые хүмүүжүүлхэ—эдэ бүгэдэ асуудалнууд коммунистнуудай суглаанууд дээгүүр зүбшэн хэлсэгдэдэг, лекцинүүд болон хөөрэлдөөнүүдтэ хэлэгдэдэг юм.

Эндэ Хүндэлэлэй самбар гоёор түхеэрэгдэнхэй. Ажалай дүнгүүдые харуулдаг стенд дээрэ барилгашадай ажалай дүнгүүд бэшэгдэнэ.

Барилга-хабсаралгын энэ управлениин коммунистнууд барилгын ажалда олон залуушуулай хүдэлдэг байһые хараадаа абажа, комсомолшуудай үүсхэл дэмжэдэг, тиигэжэ тэдэнэй нэрэ хүндэ үргэдэг юм. Тэрэнһээ гадна, залуу үетэниие хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулдаг. Энэ зорилгоор эндэ комсомол-залуушуулай бригада байгуулагданхай. Эдэнэр ажалай эстафетэ эмхидхэдэг, бүхы юумэ арьбалхын тулада шалгалтануудые хэдэг, «Прожектор» гаргадаг юм. Залуушуулай бригадын гэшүүд өөһэдөө һайнаар хүдэлхэһөө гадна, гээгдэжэ ябагшадта бүхы шадалаараа туһалдаг гуримтай. Жэшээнь, Ирина Хромова туһаламжа үзүүлхэ хүсэлэнтэйгөөр гээгдэжэ ябаһан бригадада гурба һараар ошоо. Барилгын энэ управленидэ иимэ эдэбхитэд олон. Иимэ хүнүүдэй эдэбхи үүсхэл залуу барилгашадай дунда дэлгэрүүлэгдэнэ. «Хэрбээ ши комсомол гэжэ нэрэтэй һаа» гэһэн фотостенд улаан булан соо түхеэрэгдэнхэй. Эндэ түрүү комсомолшуудай дүрэнүүд хадаатай. Тэрээн дороонь нэрэ, обогуудынь бэшэгдэнхэй.

И. ПАРФЕНОВ.

УЛААН-ҮДЫН СУДНА ЗАҺАБАРИЛГЫН ЗАВОДТО

Городой судна бүтээгшэд эдэ үдэрнүүдтэ В. И. Ленинэй 100 жэлэй ойн хүндэлэл... вахтада жагсаад, социалис мүрысөө бүри үргэнөөр дэлгэрүүлнэ. Зүүн талын зураг ...ын капитан И. Я. Смирнов. Тэрэнэй хүтэлбэрилдэг теплоходой экипаж өөһэдынгөө хүс... һаяа заһабарилха гэжэ шиидэнхэй. Доодо зураг дээрэ: Пристаниин бүлэг хүдэлмэри... хэрэг тухайгаа хөөрэлдэжэ байна.

Д. БАЛДАНОВАЙ ...

УНШАГШЫН ЗУРАГЛАЛ

ТАЛЫН ХОНИШОН

Үүрэй мүнгэн туяа сайража, Хүреэтын уужам тала дайдаар сэгээн гэрэлээ барламаар сасажа эхилбэ. Оршон тойрон хон-жэн. Үбэлэй һүниин утаханда дууран нойрсоһоноо байгаали һэрижэ, абьяастайгаар «эбһээлэн», сагаан жабараар дайдые сэнгүүлэн бүрхөөнэ. Сэн бунда хүшагдашаһан ой модод сайбалзан абяагүй зогсоно. Шэжэр мүнгэн саһан хүнжэлөөр нэмэригдэнхэй газар-эхэ үргэлжэдөө сайрал нэмжынэ. Уданшьегүй ажалай жаргалта һайхан үдэр эхилхэнь. Иигэжэ байгаалиин нойрһоо һэрижэ эхилхэ үеэр, Хүреэтын хүһан тужадахи хонишодой үндэр сагаан байшан гэрэй пеэшэнэй хоолойһоо хүхэхэн утаан огторгой өөдэ тунажа захална. Энэ үедэ хонишодой гэртэ зайн галай гэрэл үни ялабхишанхай. Хонишод гээшэмнай үүрэй солбоноор үрдилдэн бододог заншалтай зон ха юм даа.

Жамба үбгэн Цырма нүхэртэйгөө халуухан сайгаа һорожо, ажал хэрэг тухайгаа хөөрэлдэжэ һуугаа һэн. Хонишоной орёо хүндэ ажал хэрэгые түгэс мэдэхэ болошоһон Жамба үбгэн нүхэртэйгөө зүбшэлдэн, ажалайнгаа ульгамаар бүтэхэ хэрэг тухайда:

— Тэрэ һая асарагдаһан түлгэнүүдые амяарынь таһалаад эдеэлүүлхэ болоо хабди даа. Тэдэниие һайса тордижо хооллуулаагүй һаа, шадал шэнээ орохогүйнь хэш,—гээд Жамба үбгэн сайгаа ууха забһартаа хэлэбэ.

Эдэнэр сайлаха забһартаа ажал тухайгаа хэды үгэ арилдаад, удаань шамдууухан хубсалжа, хонидоо эдеэлүүлхэеэ гараа һэн. Тэдэнэй газаа гарахада, үглөөнэй агаар угтажа, сэдьхэлдэ ямаршьеб даа уужам сэнгэлиг мэдэрэл түрүүлбэ. Оршон тойрон хүсэд гэгээ оронхой, сэгээн гэрэл бадаран тунажа байба. Зүүн зүгтэ тэнгэриин сэнхир хормойгоор хүжэ улаан дүлэн бадаржа, мэнэ мэнэ ажалша наранай мандахые уряална.

Үнишье болоогүй даа, Хүреэтын хүһан тужын оёорто хонидой маараландаха, хүнүүдэй шанга шангаар дуугаралдаха үглөөнэй һонорто холоһоо зэдэлэн соностоо бэлэй. Иигэжэ Жамба хонишоной ажалай жаргалта үдэр эхилбэл ха юм. Хонишоной хэхэ ажал ехэ. Бүхэли үдэртөө һалирна. Жэлэй дүрбэн сагта хониной хойноһоо ябаха гээшэ тиимэ бэлэхэн хэрэг бэшэл даа. Хура бороошье, харалган намарай ольбоншье, янгла хүйтэн үбэлэй жабаршье Жамба үбгэниие даарууулха, зүдэрөөхөө болинхой. Тэрэ үдэрһөө үдэртэ хонидоо адуулан, наһанайнгаа жаргал эдлэжэ ябаһандаа ехэтэ омогорхон баясадаг. Ажал гээшэ хүнэй ажабайдалда жаргал асардаг, хүнэй ажабайдалые шэмэглэн гоёодог гэдэгынь зүб даа. Ажалша хүнэй ажабайдалай намтар һонирхолтой.

Гушаад онуудай үе... Хүдөө нютагтамнай хамтын ажалай ульгам түргөөр дэлгэржэ байһан саг. Тиихэдэ Жамба Цыренов шииираг залуу хүбүүн ябаа. Ямаршье ажалһаа зуг татахагүй, колхозойнгоо ажал хэрэгтэ ехэхэн хубитаяа оруулалсаһан. Жамба Цыренов шэнэ жаргалта ажабайдалай түлөө, Зүблэлтэ засагай түлөө залиршагүй залуу наһаяа бүгэдыень зорюулаа. Жамба Цыренович нютагтаа анха түрүүшын оньһото техникын хүдөөгэйнь ажал хэрэгтэ нэбтэрэн хүдэлжэ эхилхэдэ, хүрьһэтэ газараа булад трактораар эсхэн хахалжа эхилээ. Иигэжэ трактористаар үни удаан ажаллаа. Ямар ехэ ажал хэрэг энэ үе соо Жамба Цыренович бүтээгээ гээшэб даа. Хүдэлһэн ажалдаа тэрэ шударгы бүтээсэтэйгөөр хандажа, нютагайнгаа хүн зондо, нүхэдтөө магтуулаа. Һүүлээрнь, 1957 оной намар хонишон болоо. Энэ наһандаа хэһэн ажал хүдэлмэри тухайгаа хонишоной бодомжолон үзэхэдэ, үнэн сэхээр, арад зонойнгоо ажана һайхан хэрэгтэ хэһэн хэрэгынь зорюулагданхай. Зүб лэ даа, тэрэнэй ажабайдалай зам арюун һайханаар дабшан, энэ сагта хүрэжэ ерээ.

Мүнөө Жамба Цыренов Загаһатын совхозой 2-дохи о... 560 толгой түлгэ хонид... һална. Тэрэнэй ажал х... зоригтой, амжалта т... Зунай сагта, хүүгэдэй... ралтын үедэ Жамба Цыр... дэнтэйгээ сүг хонидой... лэйнь үбһэ тэжээл бэлэд... на.

Энэ үнгэрһэн зун га... болоо, ногоон мүртэй ... ургаагүй. Тиибэшье һаа... Цыренович үбэлдөө бард... үбһэ, зелёнко бэлэдхэб... хүн гээшэ нэгэ һамбаа ех... най һайхан сагта үбһэ т... лэдхээгүй һаа, үбэлэй ... тэндэ ядалсадаг, тулид... Ажалай дүй дүршэлөөр ... лоһон нүхэр Цыренов эр... хуу мэлэржэ, ажалайнгаа ... тай, амжалтатай ябахые ... лон, ажалдаа эсэшэ су... гөөр, шударгы бэрхээр ... хонишон нэрээ дээрэ ... на.

Хонишон Жамба Цырен... гэрһэн жэлдэ 510 түлгэ... тарганаар ондо оруула... бүхэнһөөнь 3.800 грамм... хайшалаа.

Хонишонтой уулзажа ... хэдэмни, ажал хэрэг ту... ма зоригтойгоор нигэ... бэлэй:

— Түлгэ хонидые харж... ехэ шадабари хэрэгтэй ... Би орой намар болотор ... бэлшээридэ ябуулдагби... узүүртэ бэлшээгдэһэн ... таргалдаг, һайжардаг юм...

Энэ зундаа Жамба Цыр... 5 хони нэмэлтэ түлөөр... үгэһэн байна. Ажалдаа ... хонишон үбгэниие нютаг... ной магтаха зүб лэ даа...

...Хотымнай вокзал... дээрэ хүн зон олон. Эдэ... Жамба Цыренович зогсо...

Уданшьегүй «Москва-... восток поезд вокзалда ... гэһэн соносхол зэдэлх... шье ерэбэ. Энэ үедэ Жам... новичэй зүрхэн шэнгэр... сохилхолол гэбэ. Москва... хо болоһондоо хонишоно... сэдьхэл хүлгэн баясаһан... ёһотой. Жаргалта һайхан ... хөөжэ, ВДНХ-гай бүхы ... хонишон үбгэн нютагай... машан, һөөргөө бусаха... дурсахал.

В. ЧИМИТ...

Хэжэнгын аймаг.

СОВЕТ ОРОН ДОТОРНАЙ

САХАЛИНАЙХИД АЖАЛАЙ ВАХТАДА ЖАГСАНА

ЮЖНО-САХАЛИНСК. (ТАСС). Сахалинай бүхы ажалшад—Кильон гэжэ хахад аралай шахтануудһаа Охагай нефть абадаг газар хүрэтэр—В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн хүндэлэлдэ зорюулһан мүрысөөндэ эдэбхи үүсхэл ехэтэйгээр хабаадана.

Социалис Ажалай Герой М. А. Титаковой хүтэлбэрилдэг комплексно бригада богони болзор соо хоёр байшан—городой почтамтын хабсаргагдамал гурбан дабхар корпус, барилгашадай хамтын байра барижа дүүргэхээр шиидээ. «Горнозаводская» шахтын нүүрһэшэд энээнһээ урид абаһан уялгануудһаа гадна, 1,5 эшелон түлишэ тушааха уялга абаба. «Дальнефтеразведкэ» трестын мастер Иван Галушкогой хүтэлбэрилдэг бригада алмагдаһан түхеэрэлгэ болон материалнуудаараа нефтиин хоёр скважина үрэмдэхөөр зэһэнхэй.

ЛЕНИНГРАД. Ленинградай судна бүтээгшэд «Тайфун» гэжэ нэрэтэ судна бүтээн гаргаба. «Тайфун» час соо 76 километр хурдаар ябаха аргатай. Аятай зохид энэ судна дээрэ 100 хүн һуужа болохо байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Тайфун» уһан дээрэ һөө табигдаад байна.

ТАСС-ай фотохронико.

ЗОХЕОН БАЙГУУЛХЫ АЖАЛАЙ ТООСООН

ЛЬВОВ. (ТАСС). Скульпторнууд, графикууд болон уран бүтээлшэд Ленинэй үзэл суртлай илан мандаһан тухай, социалис хубилалтанууд тухай хөөрэһэн зохёол бүтээлнүүдтээ эршэ зориго, шадабари мэргэжэлээ зорюулаа.

Украинын үнинэй уран зураашадай нэгэн Г. Смольский «Мир» гэжэ социалис оронуудай уласхоорондын энергосистемын гол электростанци—Бурштынска ГРЭС-тэ нэгэ зурагаа зорюулба.

УССР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша В. Савин Тарас Шевченкын түрэһөөр 100 жэлэй ойдо зорюулагдаһан баяр ёһололой үдэшэдэ В. И. Ленинэй, Н. К. Крупскаягай хабаадаһые өөрынгөө зурагаар харуулба. Уран зурагай ба һиилэн зурадаг мэдээжэ мастернуудтай хамта залуу уран зураашадай бүтээлнүүд выставкэдэ мүн лэ табигдаа.

ПРОФЕССОР СТУДЕНТНҮҮДТЭ АЙЛШАЛБА

ТАЛЛИН. (ТАСС). Таллинай политехническэ институдай студентнүүд СССР-эй арадай уран зураашa Эвальд Окастай уулзаба. «Ленинэй образ искусствада» гэһэн үдэшэдэ графикын элитэ мастер агууехэ вождьдо зорюулһан өөрынгөө бүтээлнүүд тухай хөөрэжэ үгөө.

Эвальд Окас—Владимир Ильич тухай хоёр ондоо томо бүлэг графическа хуудаһануудай автор юм. Тэрэ мүнөө «Эб найрамдал», «Съезд дээрэ», «Кремль соо», «1917 оной Октябрь», «Разливта», «Хүгжэм» болон бусад темэнүүдые зураглан харуулжа дүүргээ.

МЕХАНИЗАТОРНУУДАЙ ЗАХИЛ БОЛЗОРҺОО УРИД ДҮҮРГЭГДЭБЭ

РУБЦОВСК. (Алтайн хизаар). Алтайн тракторна заводһоо декабриин 4-дэ үшөө нэгэ түмэр харгын состав гараба. Вагонууд соонь хүдөө ажахын машинануудай запасной частьнууд бии байгаа. Гусеничнэ тракторнуудта запасной частьнуудые эльгээхэ гэһэн таряашадай захилые Алтайн хизаарта эгээл түрүүшээр энэ завод дүүргэбэ. Мүнөө жэлдэ 6 үлүүгэй миллион түхэригэй запасной частьнууд—түсэбөөр хараалһанда орходоо 530 мянган түхэригөөр ехэ продукци үйлэдбэрилэн гаргагдаа. Байгша оной дүүрэтэр 400 мянган түхэригэй запасной частьнуудые түсэбһөө гадуур таряашадта эльгээхэ гэжэ Алтайн трактор бүтээгшэд шиидээ.

АЛАС-ДУРНА ЗҮГЭЙ МЕЛИОРАТОРНУУДАЙ ИНСТИТУТ

ВЛАДИВОСТОК. (ТАСС-ай корр). Научно-шэнжэлэлгын шэнэ түб—Алас-Дурна зүгэй гидротехникын ба мелиорациин институт эндэ нээгдээ. Приморско, Хабаровска хизаарнуудай, Амурска, Сахалинай, Магаданска областьнуудай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдтэ шэнэ, залууг газар элдүүрилхэдэнь тус институт туһалха зорилготой юм. Ороной Алас-Дурна зүгэй зонын һайжаруулагдаха газар 8 миллион шахуу гектар болодог. Байгаалиин эндэхи уларил өөрын онсо түхэл шэнжэтэй юм. Эрдэм наукаһаа үндэһэлһэн онол аргануүд болон дурадхалнуудай үгы байһан дээрэһээ Алас-Дурна зүгтэхи газар шанаржуулан һайжаруулха хүдэлмэриин дэлисые һаатуулдаг, тэрэнэй шанарта нүлөөлдэг байгаа. Эндэ байгуулагдаһан институт газар һайжаруулха эгээл ашаг үгэсэ ехэтэй онол арга зохёохо, газар һайжаруулха, техникэ нарижуулха, нютагай эрхэ байдалнуудта таараха гидротехническэ барилгануудые байгуулха хэрэг эмхидхэхэ юм.

ЯХАДАЙ ХОЙТО РАЙОНУУДТА

ЯКУТСК. (ТАСС). Хоёр миллион үлүүтэй дүрбэлжэн километр газар эзэлдэг Яхадай хойто зүгэй 19 районда хүн зоной тоо бүридхэл эхилээ. Тэндэ гол түлэб ангуушад, загаһашад, геологууд, метеорологууд ажаһуудаг юм.

Тэдэнэй өөрсэ шэнжые хараадаа абан, 56 экспедици эмхидхэгдээ. Тэдэнь сануудтай вертолёдууд болон самолёдуудаар, нохой ба оро хүллэһэн шарганаудаар ябадаг. Хүн зоной тоо бүридхэл хэгшэдэй зариманиинь 700 километр хүрэтэр зайда харгыгүй газараар ябаха болоно. Харин дан холын харгы замгүй пунктнуудайнь хүн зоной бүридхэл радиогоор хэгдэхэ.

Һонирхолтой концерт-лекци

Агууехэ багша Владимир Ильич Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн һайндэртэ зорюулан, гүрэнэй Буряадай филармониин артистнар хүдөө нютагуудай һуурин тосхонуудаар айлшалжа, һонирхолтой, удха түгэлдэр концерт-лекцинүүдые харуулжа заншанхай.

Филармониин бүлэг артистнар Хужар тосхоной ажалшадта һаяхан айлшалаа. Эндэ лектор Ц. Ринчиновэй хүтэлб... артистнар Т. Карпов, ... шиева, В. Бамбацырен... шан Г. Пантаева гэгшэ... буряад арадай дуунууд... хонгёо хоолойгоор хан... баруунай ба энэдхэг ... дые улин нугархайгаар, ... зүрхэ сэдьхэл хүдэлгэм... сэдхөө.

В. БАЛДА...

ЛЕНИН ТУХАЙ ХОЁР ПОЭМЭ

Рафаэль **МУСТАФИН,** литературна шэнжэлэгшэ

Ленин тухай темэ совет литературын хэтэ мүнхын, тон харюусалгатай, хүндэшье, хүнэй ехэ бэлиг шадабари гаргуулдаг, ухаан бодол гүйлгэдэг, сэдьхэлээ дэлгээн харуулхые эридэг темэ ха юм. Тиимэhээ энэ талаар бүтээгдэhэн ёhото hайн юумэн бүхэн илангаяа баярлуулдаг гээшэ.

Татар поэзидэхи эгээл иимэ зохёолнуудай тоодо, минии hанахада, Сибгат Хакимай «Ленинэй дуудалгаар», «Дурасхаалта дэбтэр» гэжэ хоёр поэмэ ороно. Нэгэдэхи поэмын түлөө поэдтэ Габдулла Тукайн нэрэмжэтэ республиканска шан олгогдоhон юм. Эдэ хоёр поэмын яажа бэшэгдэhэн тухай уншагшадта hонирхолтой байха бэзэ гэжэ hанагдана.

...ОРОНОЙ ХҮБҮҮН

...хабарай нэгэ үдэр «Со... журналай редакцида ...по жэнгирбэ.

...районой Ислетарь тос... Хисамеев гэжэ колхоз... Ленинтэй тэрэнэй ...ай мэдэнэ гээшэ гүт? ...ээ хүдэлhэн нэгэ хүн

...редакцида энээн ту... ...нхээ дуулаhан байгаа. ...эй музейдэшье Хиса... ...ушье мэдэбэгүй. Энэ ...лаяа Арска районд... ...Риза Ишмурат ошо... ...тай колхозно пенсио... ...дайнай инвалид Са... ...эй уулзаа. Өөрынгөө ...үртөө тон юрэ бусын ...н зохёолшодо хөөрэ...

...майда Ленинэй уряа... Хисамеев Улаан Ар... ...hайн дураараа ороhон ...ндануудтай дайлалда... ...hаа эхилээд Туркеста... ...губинууд хүрэтэр дай... ...таталhан байна. Нэгэ ...шархатаhан байгаа. ...шархань hэдэрээд, ...зүбшэлөөр Са... Лениндэ бэшэг бэшэбэ.

Энээнhээнь ехэ үрын гараха байhанда этигээгүй.

Хэдэн недели үнгэрhэн хойно Саляхые Москвагай нэгэ госпитальдо абаашаха гэжэ дээрэhээ захиралтын ерэхэдэнь, тэрэнэй гайхаhан, баярлаhан гээшэнь аргагүй. Саляхай ами наhан абарагдаhан байгаа.

Салях госпитальhоо табигдаад, Кремль, Лениндэ оробо. Владимир Ильич тэрээниие золгоо. Оролдоhонойнь түлөө сэдьхэлэй баяр вождьдоо хүргөө.

Риза Ишмурадай Хисамеевhээ, тэрэнэй нютагаархинhаа мэдэhэн юумэнь тобшо тэдыгээр эли болоно.

Хисамеевэй хөөрөөе Сибгат Хаким hонирхобо. Тэрэ Ислетарь тосхон ошожо, Саляхтай удаан хөөрэлдэбэ. Поэт Саляхые нааршаагаа. Дару номгон зантай, тон юрын, үгэ дуугаар үсөөн, өөрынгөө габьяа тухай дайралдаhан лэ газартаа хашхардаггүй хүн байба. Ленинтэй тэрэнэй уулзаhан тухайшье нютагаархидынь тушаан боложо мэдэhэн юм.

Салях ажалда, түрэл нютагтаа дуратайгаараа, сэхэ сэбэр сэдьхэлтэйгээрээ поэдтэ дүтэ байгаа. Сибгат Хаким энэ хүн тухай ехэ юумэ мэдэхэ бүреэ, тэрэнэй хөөрэhэн бүхы юумэн тон үнэн гэжэ батаар этигэдэг болобо.

Хэрбээ Хисамеевэй хөөрөөн домог байгаашье hаа (зариман тиигэжэ баталдаг hэн), арадай hанал бодолые харуулhан гайхамшаг домог байгаа. Тэрэнь уран зохёолой үндэhэ hуури боложо үгэмөөр лэн. Поэзидэ түүхын ажабайдалай бодото юумэн гол удха шанартай ха юм.

Тиигэжэ «Ленинэй дуудалгаар» гэжэ поэмын бодол Сибгат Хакимда түрэhэн юм.

Поэмын гол герой Хисами революциин hэрюулэгдэhэн, түүхэдэхи өөрынгөө үүргэ түрүүшынхеэ мэдэрhэн юрын таряашан хүбүүн болоно.

Хисамиин Ленинтэй уулзаhан сценые поэт ехэ hайнаар гаргажа шадаа. Хисами гансаараа вождьтой уулзахаяа ерээ бэшэ, тэрэнэй нэрээр бүхы арад, бүхы Татар орон харуулагдаhан болоно...

Поэт ушар байдалай дэлисые үргэдхэн, боложо байhан юумэнэй түүхын онсо удха шанартайе элирхэйлэн харуулна.

Ленин болон Татар орон, Ленин болон татар арад—энэл даа, поэмын гол темэнь. Таряашан хүбүүн Хисамиин хуби заяагаар дамжуулан, Сибгат Хаким арад зоной Ильичтэ дундаршагүй дуратай байhыень этигэмээр харуулна. Тэрэнэй хажуугаар Казань, Татар ороной Лениндэ онсо дүтэ байhыень поэт харуулна. Хисамиин хөөрэжэ байха үедэ Ленинэй нюдэнэй урдуур үни холын, эдир наhанайнь зурагланнууд харагдажа байhан мэтээр hанагдана.

Татар ороной ерээдүй тухай, Тукайн hэргээhэн нютагта хүхюу дуунуудай ханхинадаг болохо саг тухай бодол үнгэрhэн сагайхиhаа үлүү ехээр Ленин Хисами хоёрые холбоно.

Сибгат Хаким энэ поэмые ехэ дэбжэлтэтэйгээр бэшээ.

1959 ондо поэмэнь түрүүшынхеэ тэрэнэй номууд соо хэблэгдэhэн, харин ерэхэ жэлдэнь тэрэнэйнгээ түлөө Габдулла Тукайн нэрэмжэтэ шанда хүртэhэн юм. Тэрэ гэhэнhээ хойшо энэ поэмэ татар, ород хэлэнүүд дээрэ нэгэнтэ бэшэ хэблэгдэнхэй.

Салях Хисамеев Казаньhаа холо бэшэ, Ислетарь тосхондо мүнөө хүрэтэр ажаhуухаар. Ная шахуу наhа хүрэбэшье, урдынхяараа hэргэлэн сэрюун. Сибгат Хаким Хисамеевтэй бэшэлсэдэг, түрэл нютаг Куллекимдэ ерэхэдээ, хуушан нүхэртөө ороод гарахые хэзээдэшье мартадаггүй.

ХАБАРАЙ ТҮРҮҮШЫН ҮДЭР...

Хэдэн жэлэй үнгэрөөд байхада. Сибгат Хаким Ленинэй Кокушкинада байhан үе саг тухай зохёол бэшэхэ гэжэ шиидэбэ. Үдэшэндөө библиотекэ соо удаан hуужа, вождиин түрүүшын сүлэлгэ тухай материалнуудые архивhаа бэдэрдэг болоо.

Нэгэтэ 1922 ондо Кокушкино тосхоной таряашадай Владимир Ильич Лениндэ бэшэhэн бэшэгыень оложорхибо.

«Хүндэтэй манай нүхэр Владимир Ильич!

Эгээн түрүүн шинии танилнуудhаа, шамайгаа мартангүй hанажа ябадаг нютагайнгаа наhажаал хүнүүдhээ мэндые хүргэнэбди» гэжэ таряашад бэшэбэ. Помещик ба нюдарган баяшуулые хайшан гээд хяа бута сохиhон тухай, Колчак болон хариин эзэмдэгшэдhээ Совет засагаа хамгаалхаяа Улаан Армида бултаа эбтэйгээр ороhон тухайдаа тэдэнэр вождьдо хөөрөө бэлэй.

1921 ондо Поволжи шадар таряанай ургаса муу байжа, ехэ үлэсхэлэн жэл болоhон. «Манда иимэ хоёр бэрхэшээл тохёолдоод байна: мори унаа үгы, тосхондомнай hургуули үгы. Совет засаг моригүйшүүлдэ урьhаар моридые үгэдэг гээд мэдэнэбди. Мантай нэгэ нютагай байhан хадатнай, Совет засагай манда мори урьhаар үгэхыень туhалхыетнай гуйнабди. Моригүйгөөр бидэ гаргүй хүдэлмэришэд шэнги: мүнөө газартай болобошье, хүдэлхэ юумэмнай үгы»—гэжэ таряашад Лениндэ бэшээ hэн.

Манай бүхы Россида гансал иимэ хүн байhан туладаа, бэеэ гамнахыень Ленинийе гуйгаад, таряашад бэшэгээ түгэсхэбэ.

Энэ бэшэг поэдэй сэдьхэл хүдэлгөө. Манай ажабайдалда болоhон хубилалтанууд тухай hанал бодолнуудые түрүүлбэ. Урдань кокушкинынхидай хэдыхэн моритой болохые хүсэдэг байгаа hаань, мүнөө «Кулаевский» совхозой гансахан отделенидэ хорёод трактор, таряа хуряаха арба гаран ба кукуруза хуряаха хэдэн комбайнууд бии. hүhаалиин фермэ дээрэнь үнеэ hаадаг электроагрегат тодхогдонхой. Тосхоной дунда интернат hургуулиин гоё байшан харагдана. Энэ тосхондо клуб, хүүгэдэй ясли, магазинууд, столово, медпункт бии, радио ба электричество оруулагданхай...

Эдэ бүгэдэ баярламаар, сэдьхэл хүдэлгэмөөр баримтанууд байбашье, шүлэгүүд соонь орожо шадаагүй. Тиин поэмэнь бүтэжэ үгэбэгүй. Сибгат Хаким Кокушкино ошожо. уран hайханай нүхэсэлнүүдые бага багаар суглуулжа эхилээ бэлэй.

Сирениин пэгшэгэр hөөгүүд. Эндэхи наhажаал хүнүүд хөөрэхэдөө, Ульяновтанай эндэ ажаhуухаhаа хойшо эдэ модод ургана гэдэг. Магад эдир Володя нэгэтэ бэшэ ягаан хүхэ сэсэгүүдэй хоншуухан үнэрые үнэрэhэн байжа болоо...

Ленинэй гэр-музейн директор, хара нюдэтэй залуу басаган Клара Валидова Ленинэй үзэл сурталда дурлаhан элдэб оронууд ба үндэhэ яhатан тухай, Ленинэй анхан сүлэтдэhэн газар тухай hонин зүйлнүүдые поэдтэ хөөрэжэ үгөө.

Энэ, таhархай гэхээр, гэр түүхын уулзадха харгы дээрэ байбашье, үе сагай hудал сохилсон, сэдьхэл соо ленинскэ үнэн бодолой сохилжо байhан шэнгеэр Сибгат Хакимда үзэгдэбэ. Энэ зохёол соо үни урда сагай юумэн тухай хэлэгдэхэ ёhогүй гэжэ поэт ойлгоо. Энэ хадаа мүнөө хүн зоной зүрхэ сэдьхэлдэ, ажал хэрэгтэ, ажабайдал ба зохёол бүтээлдэнь Ленинэй сурталай нэбтэрhэн поэмэ болохо ёhотой. Музейдэ орогшодой hанал бодолоо бэшэhэн дэбтэрнүүдые Хаким уншахадаа, тэдээн соохоо шэнэ шэнэ зүйлнүүдые олоо.

Бутархай баримтанууд ба зүйлнүүдые ниилүүлжэ, нэгэ бүхэли болгохо түлхюур иигэжэ олдоо.

— Хабар болоходо, апрелиин 22-то, гүрэнэй бүхы булан тохойhоо хэдэн зуу, мянган хүнүүд музейдэ ерэдэг. Уфа, Чебоксара, Йошкар-Ола, Ижевскhээ ерэhэн хүнүүдтэ Ленинэй ажабайдал тухай тодорхойгоор хөөрэжэ үгэхэдөө, эдэ хүнүүдтэ тон хэрэгтэй байhандаа омогорхожо, тэдэнтэй хамта баярлахаш. Минии hанахада, хабарай түрүүшын үдэр Ленинэй түрэhэн үдэр болоно,—гэжэ музейн директор Клара Валидова поэдтэ хөөрэбэ.

Хабарай түрүүшын үдэр! Энэ түрүүшын, эгээл баярта хабарай үдэрые хүлеэлгэ бүхы поэмын холбооной утаhан болоно.

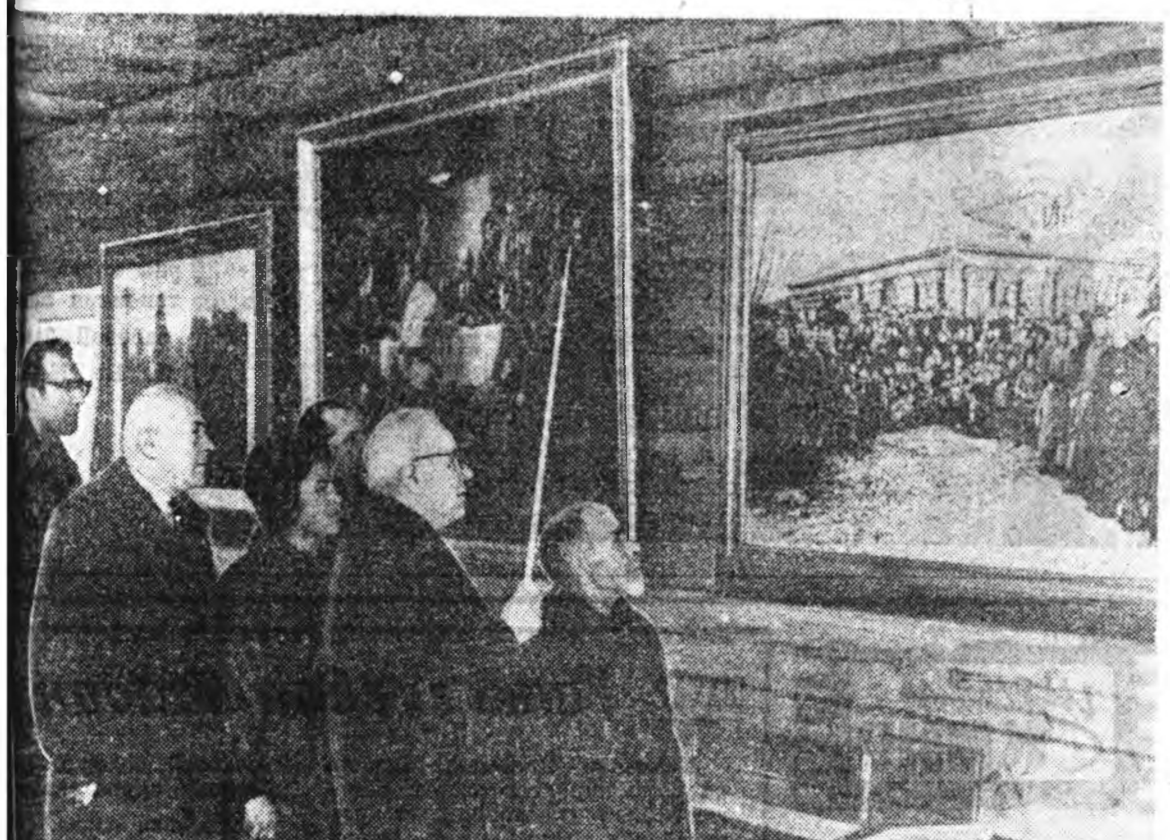
Дэлхэй дээрэ гансал иимэ үдэр бии!

> Өөрhөө, нүхэдhөө, арадhаа,
> Набшаhа сэсэгhээ, газарhаа
> Таhалаад энээниие үзыш.

Поэмын гол герой Рахимай образдо Клара Валидовагай шэнжэ түхэлые түбэггүйгөөр харанабди. hанал бодолнуудаа бэшэhэн дэбтэр соонь арад зоной үнэн сэдьхэл Сибгат Хакимай гуурhаар hэргээгдэнэ.

Иигэжэ поэдэй олон жэлдэ ой ухаандаа хадагалжа ябаhан ленинскэ темэ уран зохёолой дүүрэн удха олобо.

(АПН).

...Ильича» гэжэ колхоз. **ЗУРАГ ДЭЭРЭ:** колхозник И. С. Ошмарин (баруун гэрhаа), «За... ...үдөө ажахын артелиин урдын түрүүлэгшын хүбүүн Г. Д. Родионов Кашинска электростан... ...дээрэ байлсаhан юм. Тэдэнэр 1920 оной ноябриин 14-дэ Кашинада Владимир Ильичэй ...Константиновнагай ерэhэн тухай В. И. Ленинэй гэр-музейдэ орогшодто хөөрэжэ байна.

ТАСС-ай фотохронико.

ГЭГЭЭРЭЛЭЙ ТОЛОНОЙ ЭХИН

«Пролетариадай hайндэртэ, ноябриин 7-ной үдэр Хэрэн тосхондо В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ 2-дохи шатын hургуули баяр ёhололой оршон байдалда нээгдэбэ. Түнхэнэй энэ түрүүшын hургуули Ильичтэ бодхоогдоhон ёhотойл памятник болохоhоо гадна, Зүүн зүгэй дарлагдаhан арадые баруунай революционно пролетариадтай холбоhон хүүргын хуби болоно»—гэжэ 1925 оной ноябриин 26-най «Бурят-Монгольская правда» газетэ мэдээсэнэ.

Түнхэнэй аймагай ажалшадай хэhэн горитойхон хүдэлмэриин дүн энэ хэдыхэн үгэ соо багтаа бшуу. Аймгүйсэдкомой үүсхэлээр Хэрэн тосхондо 2-дохи шатын Ленинэй нэрэмжэтэ hургуули арад зон өөрынгөө хүсөөр бариха гэжэ шиидэhэн юм.

hургуули соонь 30—30 хүнэй багтахаар 5 класс, физическэ таhаг, уншалгын залтай библиотекэ, багшанарай таhаг байха, оройень түмэрөөр хушаха гээд түсэблэhэн. Барилгань 31.356 түхэригтэ болохо гэжэ тоологдоо hэн.

Түнхэнэй аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ Иван Васильевич Ченкиров (мүнөө тусхайта пенсионер), орлогшонь Хундоев түрүүтэй энэ барилгые ударидажа оробо. Дээдэ-Үдын барилгын хүдэлмэришэдэй холбоонтой (Росстрой) Түнхэнэй аймгүйсэдкэм хэлсээ баталжа, барилгашад уялгануудые абаа hэн. Барилгын комисси тогтоогдожо, материалнуудые ололго, барилгын ябаса тухай асуудалнуудые зүбшэн хэлсэдэг hэн.

Түнхэнэй ажалшад hургуули бариха зөөри суглуулгада эдэбхитэйгээр хабаадажа, 1000 түхэриг тухай мүнгэн зөөри, мал, талхан, барилгын материал суглуулагдаа. Хоёр долоон хоногой турша соо гэрэй 700 модо бэлдэжэ, барилгын талмай дээрэ шэрэн гаргаа.

Гансал Хэрэн тосхоной ажалшад зөөри суглуулаа бэшэ. бүхы аймагай ажалшад хабаадаа hэн.

Жэшээнь, нэгэ хушуунhаа иимэ мэдээн ерэбэ: В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ II шатын hургуули барюулха зөөри (мүнгэн, мал) хушуунай гүйсэдкомдо суглуулагданхай, энэ оной июниин 27-до аймгүйсэдкомдо эльгээгдэхэ. Июнь соо Ахын хушуунhаа hургуули барюулха зөөри сугларhан тухай иимэ мэдээн ерээ: 688 түхэриг алтаар, 18 түхэриг томо мүнгөөр. 12 түхэриг жэжэ мүнгөөр, 101 толгой эбэртэ мал, 63 хонин. 12 морин, 1948 хэрмэн, 16 булган сугларaa.

Гүйсэдхэхэ комитет 1924 оной июниин 18-да hургуулиин hуури табиха тухай телеграммануудые иишэ тиишэнь эльгээбэ.

Июниин 18-най үдэр. Хүн зон олоороо сугларанхай. Амаршалгын телеграманууд хаа хаанаhаа оробо. БурЦИК ба СНК В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ II шатын hургуулиин hуури табиhантайнь дашарамдуулан, аймгүйсэдкомые, ажалшадые амаршалаад, «тус hургуули арад зониие харанхы мунхаг байдалhаа гаргаха соёл гэгээрэлэй гуламта боложо, Ильичэй захяа дүүргэхэ хэрэгтэ тусхай hуури эзэлхэ бэзэ» гээд найдаба.

hургуули баригшадай алдуутайшье hаа, үнэн зүрхэнhөө бэшэгдэhэн энэ бэшэг соонь арад зоной соёл гэгээрэл тээшэ эрмэлзэжэ байhые харуулна. Уялгаяа болзор соонь дүүргэхэбди гэжэ найдуулаад, hургуули барилга үүсхэгшэдтэ баяр хүргэhэн байгаа. Бэшэгынь иимэ үгэнүүдээр дүүрэнэ:

«Бүхы дэлхэй дээгүүр соёл гэгээрэлэй байшангуудые бодхоё! РКП(б) мандаха болтогой! Коммунис III Интернационал мандаг!» Хүдэлмэришэдэй зүгhөө профсоюзай эхин өмхиин түрүүлэгшэ И. А. Планкин гараа табинхай.

hургуулинь жэл хахад хүрэхэгүй болзор соо баригдаhан юм.

Тэрэ хүндэ хүшэр сагта иимэ богони болзор соо барилгаяа бодхооходоо, гансал тэндэ хүдэлжэ байhан зоной оролдолгоhоо болоо бэшэ, наймаанай, промышленна (республикын бэшэшье) организацинуудай дэмжэлгэhээ болоо. Республика соогоо шэл, фанерэ, хоолой, пеэшэнэй хабхаг, хаалтаhаа эхилээд, тэрэ үедэ олохонь бэрхэтэй бэлэй. Барилгын комисси Москва, Тула, Новониколаевск (мүнөө Новосибирск) хүрэтэр бэшэдэг hэн. Ильичэй нэрэмжэтэ hургуулиин барилгада бүхы зоной туhалхаяа оролдоhониинь ойлгосотой: ехэл түргөөр туhалхабди гэhэн харюунууд ерэдэг hэн.

1925 оной ноябриин 7-ной үдэр hургуулинь нээгдэхээр хараалагдаа hэн. Энээн тухай мэдээсэл газетэдэ уншанабди. «2-дохи шатын hургуули баригдажа дүүрэв. орьёл хадата Түнхэн нютагай ажалша малшадай үхибүүд hаруул шэнэ hургуулида hураха аргатай болобо. Хүн зон Агууехэ Октябриин революциин аша туhые бодото дээрэнь эдлэжэ захалба ха юм».

Душөөд жэл үнгэрбэ. hургуули дүүргэhэн олон зуугаад hурагшадынь ажабайдалай үргэн харгы замда гаранхай.

Г. СЕМИНА.

...ДӨӨГЭЙ ...РЫН ...Р ЯМАР ...ЙХА ...ТОЙБ?

Хүдөөгэй hуурин газарнуудые түсэблэн барихадаа, город ба тосхоной хоорондохи ажабайдалые адлирхуу болгохо асуудалда Колхозникуудай бүхэсоюзна гурбадахи съезд дээрэ ехэ анхарал хандуулагдаа.

Хүдөө тосхонуудые барилгын яажа түсэблэгдэдэг тухай ТАСС-ай корреспондент Е. Хоревагай гүйлтаар хүдөөгэй байрын гражданска барилга хэхэ талаар гүрэнэй проектнэ институдай директор И. А. Бокарев хөөрэнэ.

— Хүдөөгэй ниитын барилгануудые проектлэн түсэблэлгын онсо шэнжэнь ямар бэ? Эдэ шэнжэнүүдынь угаа олон, гол юумэн гэхэдэ, тиимэ ехэ бэшэ байра соо хүнүүдэй аятай hайнаар hууха талань хараалагдана.

Хэрбээ hургуули тухай хэлэхэ болоо hаа, тэрэнэй байшан hуралсал эмхидхэхэ бүхы гол эрилтэнүүдтэ тааралдахаар байха ёhотой. Классууд-кабинедүүд, кружковой хүдэлмэриин таhагууд, буфет гү, али столово, библиотекэ, спортивна хэшээл үнгэргэхэ зал проект бүхэнөөр хараалагданхай. Багахан тосхонуудта 40 ба 80 үхибүүнэй hураха hургуулинуудые бидэнэр хүдөө нютагуудта түсэблэнэбди. Томо тосхонуудта 320 ба 624 үхибүүдэй hурахаар hургуулинуудай проект бидэнэр зохёонобди. Интернат hургуулинууд олоор баригдана.

Үхибүүдэй бүхы сүүдхэ соо байхаар хүүгэдэй саадууд ба яслинууд байгуулагдана. Энэ хадаа зунай үе сагта түрэлхидтэ илангаяа таарамжатай байна. Хүүгэдэй эмхи зургаануудай проектнүүдые зохёоходоо, холын зорилгонуудые бидэнэр хараадаа абалсадаг байнабди. Хүүгэдэй саадууд ба яслинууд, тэдэнэй хамhабариин ба ажахын гэр байранууд, кухнинууд, наадалгын таhагууд зунай сагайхида орходоо бүри олон үхибүү абахаар хараалагдана.

Хүдөө нютагуудта соёл болбосоролой дэбжэлтэ соёлой байшангуудай, клубуудай байшангуудые барилгада шэнэ эрилтэнүүдые табина. Үргэн экрантай фильмүүдые харуулха түхеэрэлгэнүүдые, ехэ сценэнүүдые, уншалгын залтай библиотекэнүүдые, хүүгэдэй таhагуудые бидэнэр хараалнабди.

Тосхоной түбтэ худалдаа наймаанай центрнүүд байгуулагдаха. Тэрэ 35—50 хүнэй hууритай столово, магазин болон ажаhуудалай талаар хангалгын комбинадhаа бүридэхэ байна. Хүн зониие хангалгын түрүү онол арганууд — магазинуудта эд бараа сэхэ дэлгэн табилга, столовонуудта эдеэ хоол өөhэдөө ошожо абалга, ажаhуудалай талаар хангалгын комбинадта захилнуудые яаралтайгаар дүүргэлгэ ба уридшалан абалга—эдэ бүгэдэ проект зохёогшодой үмэнэ шэнэ зорилгонуудые табина.

Хүдөөгэй байрын гэрэй түхэл янза ямараар хубилнаб?

Хамhабариин байрануудтай, кладовойнуудтай, подвалнуудтай, хана руугаа ороhон шкафуудтай хоёр-гурбан дабхар секционно гэрнүүд таарамжатай гэжэ элирээ. Иимэ гэрнүүд багашаг бүлэтэй айлнуудта илангаяа таарамжатай байна.

Ехэ бүлэтэнэй байхын тулада хоёрhоо найма хүрэтэр байратай томо байрын гэрнүүдые бидэнэр түсэблэнэбди. Иимэ байра үйлсэ руу, кухни соогуураа бууса шадарайнгаа участок руу гараhан хоёр үүдэтэй байха. Иимэ байранууд али бүхы талаараа таарамжатай байха болоно. Секционно болон иимэ гэрнүүдые барилга ами амяраа гэрнүүдые бариhанда орходоо hураггүй хямда.

Шэнэ түхэлэй гэрнүүдые барилгада таанадта захил хэгшэд ямараар ханданаб?

Секционно гэрнүүд Москвагай, Волгоградай, Горьковско, Одесскэ областьнуудта, Краснодарска хизаарта бариганхай. Иимэ гэрнүүд бусадшье областьнуудта баригдана. Архитекторнүүд авторнууд байhанаа хэрэглэн, тэдэниие барилгын ба ашаглалгын хойноhоо хиналта хэнэ. Хүдөөгэй зоной hанамжанууд болон дурадхалнуудые суглуулна.

Олон байратай томо гэрнүүд таарамжатай байhанаа харуулаа. Тиимэhээ иимэ гэрнүүдые түсэблэхэ захилнуудые манай проект зохёогшод бүри олоор абадаг боложо байнхай. Ороной хойто ба урда зүгүүдэй, дундуурхи нютагуудта, Прибалтикада иимэ түхэлэй байрын гэрнүүд ехээр hайшаагдана. Өөhэдөө hанаад үзыт: нэгэдэхи таhагтань хүн зоной орожо хүлеэхэ зал, столово, тэрээнтэй зэргэлhэн кухни. мүн санузел, погреб бии байха. Гэрэй эзэн эхэнэр шэнэ овощой хэрэгтэй болоходо кухниhаа огород руугаа сэхэ таража, дабhалhан, эhээhэн зүйлнүүдэй хэрэгтэй болоходонь погреб руугаа орожо шадаха. Дотоодын налагай гэшхүүрээр хоёрдохи дабхартаа гарахадань, нойрой таhагууд бии байха.

Хүдөөгэй байрын гэрнүүдэй проектнүүдые зохёоходоо, нютаг нютагай сагай уларилые, национальна ёhо заншалнуудые хараадаа абадаг байнабди. Институт жэл бүхэндэ байрын гэрнүүдэй ба ниитын байшангуудай 100 шахуу типовой проектнүүдые зохёожо гаргадаг. Хүдөөгэй ажалшадта эгээн лэ аятай зохид эрхэ байдал бии болгохо. тэдэнэй ажаhуудалые городойхитой адлирхуу болгохо гээшэ проект зохёогшодой ба хүдөөгэй барилгашадай гол зорилгонь болоно.

Очерк

МИЛИЦИИН КАПИТАН

1. ТАНИЛСАЛГА

...лтын үдэр, сүлөө сагта, Григорьевнатай хөөрэлдэ... ...бодоо hэм. Ажалай са... ...рэтэр тухын олдохогүйе ...а бшууб. Хоёр-гурба да... ...гдээ. Гэртээ байхагүй. ...лан hуухын табилангүй ...гэжэ Баргажанай аймагай ...оодын хэрэгэй милициин ...начальник Батомүнхэ ...овай хэлэhэниинь hа... ...оробо. Амаралтын үдэр... ...ань, албанайнгаа хэрэ... ...аhан байба.

...а байрын саhан орожо, ...р хада ульhатай дулаа... ...шаража байhан наран ...агүй. Лидия Григорьевна... ...эртэнь дулаахан. Дунда ...бэетэй, адагланги хёр... ...тэй эхэнэр ямар хэ... ...ерэhыем мэдэхэдээ, «гар... ...габьяамниш тэрэ ту... ...» гэхысэ дуугаран, дүтэ ...ахагүй шэнги.

...Григорьевнагай налгай ...залан сэхэ зантайень, ...оо мэргэжэлдэ хэмгүй ду... ...ь, аша туhа хүндэ хүргэхын түлөө хүсэ шадалаа гамнадаггүйень, юрэдөө нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, hайн hайхан олон талыень хүргэ хүхадгүй тухайлжа мэдээд ябааб. Тиимэhээ журналист үүргэсэ дүүргэхэмни энэ удаа хэбэрэг газарhаа алта малтажа гаргаhантай адли байба.

Асуудал: Лидия Григорьевна, хайшан гээд милициин хүдэлмэридэ хабаадажа эхилээ hэмта? Столой саана hуугаад, бууралтажа эхилhэн толгойгоо эльбэжэ байhан эхэнэрэй уршалаатанги нюуртань бодолгото болонги тэмдэг орожо, уруугаа харан, абяагүй байд гэбэ. Залуухан ябаhан тэрэ үень hанагдаад орхёо ха. Зүб тухайлааб. Өөрынгөө залуу наhан тухай хөөрөө дэлгэбэ.

— Эгээл тиихэдэ,—гээд үгынгөө хойгошогуур эхилээ hэн, — дүй дүршэлгүй, залуу наhанайнгаа түлэг дунда ябахадам, аюулгүйе сахилгын газарта намайе машинисткаар эльгээhэн юм. Жэл хүдэлөөд байхадам. пропуск үгэдэг таhагта хүдэлхыем дурадхаа бэлэй. Тэрэ гэhээр 32 жэл үнгэршэбэ. Түргэн лэ байна даа. Сагай ошоhон оройдоошье мэдэгдэнэгүй.

Хайшан гээд хүдэлжэ эхилhэн, ямар бэрхэшээлнүүдтэй ушарhан тухайгаа hанан hанан хөөрэбэ. Тиихэдэнь ойлгогдоогүй асуудалнуудай олон нюусань намда эли тодо болоо.

2. БЭДЭРЭЛГЫН УРМА

Энэ басаганай хуби заяан олохон үхибүүдэйхидэл адли орёо ушаралнуудтай байhан. hая хэлэндэ ороод, сэсэг түүжэ, сэлмэг тэнгэриин нара хаража энеэбхилэн ябахадань, дайнай утаан толгой дээгүүрнь унжалдан манаржа, бишыхан зүрхыень түгшүүрилтэйгээр сохилуулаа. Революциин үлгы, Россин түүхые өөртөө шэнгээhэн Ленинградые хамгаалгын хүшэр саг түлэг ябажа байба. Гурбатайхан Лидын эсэгэнь дайнда мордоод, эхэнь эрэлхэг габьяата хүдэлмэришэдтэй хамта траншей-пүхэнүүдые малталсадаг, дайсанай хүрэhөөр дабахагүй бэхилэлгэ хэлсэдэг hэн. Үглөөгүүр ерэжэ басагаяа таалаад гараhан эхэнь бусабагүй. Минии дайрагдажа наhа барашоо. Лида Козулина холын Сибирь худар эльгээгдээ hэн. Эхэ, эсэгэ тухайгаа мүртэй юумэ мэдэхэгүй байгаа. Дайн дүүрэжэ амгалан сагай ерэхэдэ Лида үншэрөөгүй. Эхэ оронойнгоо үлгы соо ехэ болон бэежэжэ, багшын hургуули hайн сэгнэлтэтэйгээр түгэсхөөд, манай республикын Баргажанай аймагта багшалхаяа ерэhэн юм. Лида эхэ, эсэгэ тухайгаа ходо hанаашархажа ябадаг байба. Эхынгээ наhа бараhан тухай элирүүлээ. Теэд абань?.. Дайнда унаа гү, али нэгэ тээ амиды ажаллажа, басаган тухайдаа баhа бодолгото боложо ябана гү? Лида үшөө дахин бэдэрэлгэ хүүлэхэ гэжэ бодобо. Тиихэдэл Лидия Григорьевнада хандаа hэн.

Үглөөгүүр эртэлжэ пропуск үгэлгын таhагта оробо Тэрээниие хүндэтэйгөөр хүлеэн абажа, бэдэрэлгынгээ нарин орёо хэрэгые эхилээ бэлэй. Бэшэгүүд, бэшэгүүд... Хэды олон бэшэг бэшэжэ. харюунуудые абаба. Халуун мүртэнь огохо бэлэн бэшэ байшоо. Теэд Лидия Григорьевна эхилhэн хэрэгээ эсэстэнь хүргэнгүй орхидоггүй юм. Урдань суг хүдэлhэн нүхэдыень, хүршэнэрыень олоод байхадаа, Лида басаганай эсэгынь амиды армиhаа бусаад, амгалан hайн хүдэлжэ ябаhыень элирүүлбэ. Дайнай шэрүүн жэлнүүдтэ олдоhон хайрата басагаяа эсэгэнь бэдэрээд, оложо ядахадаа сэдьхэлээ хүдэлэн, үшөөл этигэл найдалаа алдаагүй ябаа бшуу. Басаганайнгаа холын Буряад нютагта багша болоод, эдир үетэниие hургажа байhыень мэдэхэдээ, баярлахын ехээр баярлаа hааб даа.

Уулзалга! Лидия Михайловна Козулина Ленинград хото ошохоор яараба. Милициин капитан Мищенкые түрэhэн эхэ мэтээр тэбэрижэ таалаад, гүн сэдьхэлэй баяр хүргөө. Түрэhэн эсэгээ хараха золтой байhандаа тэрээндэл үүлгатай ха юм.

Лидия Григорьевна олон хүнэй баяр баясхаланда хүртөө. Козулинае Ленинград хото мордохуулхадаа:

«Золтой жаргалтай ябаарай» — гэжэ нюдэн дээгүүрээ уhа гүйлгэн, юрөөгөө бэлэй.

Теэд жаргалаа олоhон хүн хэзээдэ жаргалтай ябаха бшуу.

3. ХЁРХО БАЙhАНДАА...

Нилтагашаhан, нюурамгай хүн убайгүйшэгөөр энеэбхилэн, паспорт бэлэхэнээр абаха hанаатай, Лидия Григорьевнагай дэргэдэ зогсоно. Үнэмшэлгыень hайса шалгажа үзөөд:

— Нүхэр Манушевич, үглөөдэр ерээрэйгты. Тантай хөөрэлдэхэ hанаатайб,—гэхэдэнь:

—Юун болоод намайе бариха болообта. Сүлөөмнигүй. Ажални ехэ, — гээд янгархаба.

— Үглөөдэр ерэхэдэтнай, хуу хэлэхэб,—гэжэ милициин капитан тоб байса дуугараад. зузаан данса гарган, анхаралтайгаар хаража оробо.

Энэ hэжэгтэй хүн Баргажанай аймаг ерэhээр удааханай болоошье hаа, мүнөө болотор паспортгүй, барилгын хүдэлмэридэ инженерэй уялга дүүргэдэг байба. Тэрэ үдэртөө Эрхүүгэй дотоодын хэрэгүүдэй управленидэ хонходохолонь. Манушевич гэжэ инженерэй диплом хулгайда ороhон гээд элирүүлэгдээ. Лидия Григорьевнагай hэжэг түрэhэниинь үндэhэтэй байба. Капитанай hэжэг түрэhые мэдээд, тэрэ этгээд үдэшэлэн ажалhаа бусаха замдань угтажа. байба.

— Лидия Григорьевна,—гээд үг-маг гэбэ.

— Юун болооб?

— Мүнөөдэр паспорт юундэ үгөөгүй гээшэбта?

— Үглөөдэр хөөрэлдэхэбди,— гээд саашаа гэшхэлбэ.

Түрмэhөө гараад, гэр бүлэдөөшье бусангүй, хүнэй диплом, мүнгэ хулгайлаад зайгуултажа ябаhан тэрэнэй бодото обогынь Кулаков гэжэ үни болонгүй элирүүлэгдээ hэн...

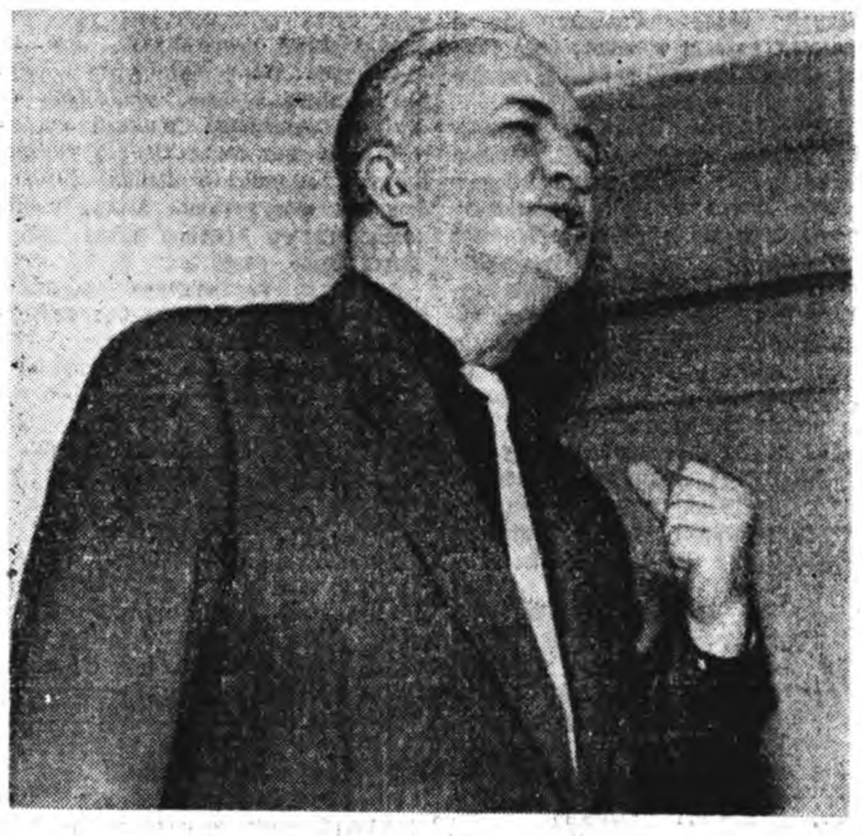
Милициин энэ капитан хододоо хёрхо байдаг. Алимент түлэхээ дурагүйлхэн, нэрэ, обогоо нюугаад, энээгүүр тэрээгүүр зайгуултажа ябагшадые хорхойн мүрөөр мүрдэжэ олодог. Хүдэлhэн саг соогоо хэды олон тиимэ хүйхэрнүүдые элишэлээб даа.

Нүхэр Мищенко табин табатай болоошье hаа, эрмэлзэл түгэс, хүнгэн зандаа. Удаан саг соо эрхим hайнаар хүдэлhэнэйнгөө түлөө олон тоото Хүндэлэлэй грамотануудаар. үнэтэ зүйлнүүдээр шагнагданхай.

Иимэл хүнүүд манай ажабайдалые шэмэглэдэг.

Хүниие баясуулhан хүн өөрөөшье жаргалтай. баяртай ябадаг.

Ц-Д. ХАМАЕВ.

ЖУРНАЛИСТНУУДАЙ АЙЛШАН

Эрхүүгэй филармониин артист В. М. Дегтяревский республикымнай ниислэл хото Улаан-Үдэдэ айлшаар ерээд байнхай. Хотын ажалшадтай хэдэн уулзалгануудые үнгэргөө. Жэшээлхэдэ, һаяхан ЛВРЗ-гэй хүдэлмэришэдтэ, багшанарай институдай студентнэртэ айлшалжа, хани халуунаар угтагдаба.

Хүндэтэ айлшан ээлжээтэ уулзалгаяа республикын газетэнүүдэй журналистнуудтай үсэгэлдэр үнгэргэбэ.

Нэгэ хэдэн минутын үнгэрхэдэ, буурал сагаан толгойтой, хүхюу зантай хүн сценэ дээрэ гаража ерэбэ. Эндэ суглараһшад һэр-мэр гэлдэн, аниргүй болоодхино.

В. М. Дегтяревский Совет ороной элитэ уран зохёолшод, поэдүүд Владимир Маяковский, Сергей Есенин, Евгений Евтушенко гэгшэдэй зохёол, шүлэгүүдые хүнэй урмашан шагнахаар, уран хурсаар уншаа.

Энэ уулзалгын һүүлээр журналистнууд артистые тойрошобод. Эдэнэр һонирхоһон асуудалнуудаа һуража, гүйсэд дүүрэн харюу абаба. В. М. Дегтяревский өөр тухайгаа иигэжэ хөөрэбэ:

— Би арба гаран жэлэй туршада артистаар хүдэлхэ зуураа, дэлхэйн болон ород классигуудай элдэб жанраар бэшэгдэһэн зохёолнуудтай арад зоноо танилсуулжа ябаһандаа баяртайб. Танай Буряад орондо табадахяа айлшалжа байнаб. Мүнөө концертынгээ программые В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо зорюулааб. Тиимэһээ агууехэ вождиин һайн һайхан түрэл шэнжые харуулһан зохёолнуудые тусгаар илгажа абаһан байнаб. Ошоһон лэ газартам ниислэл хотынтнай ажалшад хани халуунаар угтана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. М. Дегтяревский.

Б. НАМДЫКОВ.

С. ЦЫДЫПОВЭЙ фото.

СОВЕТ ПОЭЗИИН АЛТАН ЖАСАҺАА

Элитэ мэдээжэ совет поэдүүд **Александр Твардовский, Ярослав Смеляков, Расул Гамзатов** гэгшэдэй зохёолнууд ганцашье манай орон дотор бэшэ, мүн хилын саанахи оронуудташье түрүү үзэл бодолтой хэдэн миллион уншагшадай дунда алдаршанхай. Эдэ суута поэдүүдэй һайхан шүлэгүүдые поэт **Даши Дамбаев** анха түрүүн буряадшалжа, газетымнай уншагшадай һонорто дурадхаба.

Ярослав СМЕЛЯКОВ.

РИХАРД ЗОРГЕ

Заяаша наранай гарахын
дохёондо
Заншал гуримаа һайса зүбшэн,
Ягаан гараг — Ноябриин
Долоондо
Японгууд шамда сааза хэһэн.
Уршагта тэрэ зал соо
багтамжа —
Улаан түг, суглааншье —
үгыдөө.
Алууршаниие хүлеэнгүй,
өөрөө аргамжа
Алхамш сухарингүй хүзүүндээ
үлгөөш.
Зүгөөр час үнгэрһэнэй удаа
Зүблэлтэ орон, дэлхэйн түб
дээр
Баатарлиг габьяа солыеш
магтаад.
Баран тугууднай нэнгүүлэгдээ.
Газар түбиимнай Гол талмайн
Гайхамшаг оркестрын һүртэ
дуунууд
Мүнхэрһэн газарташ заналтаар
далайн,
Мүндэрлэн, уйлан ошоһонууд.

Расул ГАМЗАТОВ.

МҮНХЭ НАҺАН

— Наран доогуур, улаан
дээгүүр элин-халин байгша
Нашанууд, хаанаһаа, ямар
шуһанай гээшэбта?
— Олон хүбүүдтнай хатуу
дайнда унаа агша.
Омог тэдэнэй жэгүүртэ
зүрхэнүүд гээшэбди!
— Огторгойн гүн соо
гэрэлтэн, мэшэеэн байгша
Одо мүшэд, хэдүүд болохо
гээшэбта?
— Хадын хүбүүд олоор
дайнда унаа агша.
Хаһсаһан тэдэнэй галта
нюдэд гээшэбди!

Александр ТВАРДОВСКИЙ.

ХҮҮРГЭ

Сибириин хюруугаар
хубсалаад,
Сиядэм үүрэй манан соо
Хүлэр мүнгэн мүрэн дээр
Хүүргэ нойрһоо үндыбэ.

Холые зорин шуумайһан
Холбоо экспресс һэлгэжэ,
Огсом хүгжэмтэ буладаараа,
Оркестртэл, шэнхинээл.

Хэршүүлэгдэһэн детальдал,
Хэер хурдан мөөрнүүд дор
Түмэн аялгаар дуулажа,
Түерээл мантан ган булад.

Ута состав мүрэн дээр
Удаарһаншуул үзэгдөөд,
Вагонһоо вагон бүхэндэ
Баяр шааян хуугайлаал.

Хүүргын солгёон сууряан соо
Хунхинэжэ байгаа лэ
Ураалай ууган хоолойгоор
Уужам оронойм түмэр:

Хүүргэ бүхэнэй хүнхинөөн,
Хүсэтэ кранай хабираан,

Шэнхинүүр утаһадай даршаан,
Шэдитэ станогой гүнгинөөн,

Молор талын золто нютагай
Мотоорой элихэн хүршэгэнөөн,
Мавзолейн дэргэдэхи
жагсаалай
Манай танкын түршэгэнөөн

Мүльһэтэ мүрэнэй эрьеһээ
Мүнгэн тайга доһолгон,
Илалтын һүртэ эршэ соо
Ирагуу һайхаар жэргэхээ.

Оронойм хизаар бүхэнһөө
Олон мянган замуудаар
Шэнхинэн урдажа ерэһэншүүл
Шэдитэ буладай аялга.

Абьяаста ажалай хэтын хэшэг,
Асари хэрэгүүдш маанарһаа
Абаашанал ерээдүй руу
Агуу сагай гэршэ дуу.

Угсаатамнай тэндэһээ
Урин, даллан дуудажа,
Хүүргэ, ордон, дуун болон
Хүрэжэ ерыт гэһэншүү.

...Үшөө, үшөө түерэ хүүргэ.
Үргэн мүрэн мүльһөө тууна.

Дуулаһан газар түби дээгүүр
Дуутай поезд зурына.

Улаан-Үды...
ка ба заводу...
дэ болон т...
да һургуули...
профтехучил...
дай уран ...
бүлгэмүүдэй ...
эхилбэ. Һая...
лэл хотымн...
нэй орденто...
тив-вагон з...
гын заводой ...
ордоной енд...
һээ уран ...
бүлгэмэйхид ...
гөө бэлиг ш...
ажалшадта ...
Эндэ Ул...
профессиона...
ническэ уч...
дай һурагшад...
наада. таби...
дуунуудые ...
һэн байна.

ЗУРАГУУД... РЭ: 1. Уч... дай ансамбл... ба оркестр. 2. ... ангуушан» гэ... рай хэһэг. 3. ... тив-вагон заһ... заводой бая...

П. БУРМАК...

ХИЛЫН СААНАҺАА

Г. ГУСАГАЙ ХӨӨРӨӨН

ПРАГА. (ТАСС). Социалис оронуудай партийна ба гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэдэй Москвадахи уулзалгын үрэ дүнгүүдээр бидэнэр ехээр һанаагаа ханаабди гээд КПЧ-гэй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Г. Гусак «Руде право» газетын главна редактор М. Моцу гэгшэтэй хөөрэлдэхэдөө мэдүүлээ. Уулзалгын дүнгүүд КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумээр һайшаагдаһан байгаа гээд тэрэ һануулаа.

Социалис оронуудай национальна ба интернациональна эрмэлзэлгэнүүд зүбшэгдэһэн политика бэелүүлхэ эрилтэ тэдэндэ табина гээд Г. Гусак онсолон тэмдэглээ. Баруун оронууд бүхы һалбаринуудай талаар нэгэн адли политика хараалаад, тэрэниие НАТО-гой шатаар шууд сэхээр бэелүүлжэ байдаг. Иимэ эрхэ байдалда манай ангиин ба интернациональна гол эрмэлзэлгэнүүдээ элирхэйлэн мэдүүлхын тулада маанадай уулзажа, һанамжануудаа мэдэлсэхэ, зүбшэл хэхэ, нягтаар жагсаха шухала болоно бшуу. Уласхоорондын асуудалнуудаар ниитын хараа бодол тухай коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай энэ жэлэй Москвадахи зүблөөн дээрэ бидэнэрэй зүбшэһэн уг зорилгонууд ба зорилгонуудые бүри тодорхойлхо тухай бидэнэр үгэеэ ойлголсообди.

Бухарестдэ, Варшавада, Карлова Варада, Будапештдэ болоһон зүблөөнүүд дээрэ бидэнэрэй үгэеэ ойлголсолгын ёһоор манай хамтадаа хэһэн ябуулгануудай зүб байһыень һаяын уулзалга үшөө дахин лаблажа үгөө гээд Г. Гусак хэлээ. Иигэжэ үгэеэ ойлголсолго социалис хани нэгэдэлэй оронуудай эб эмхиие алдахуулха гэһэн элдэб эсын үзэл бодолдо бидэнэй эсэргүүсэхэ шухала нүхэсэл боложо үгэһэн байна. Тиимэһээ шухалын шухала асуудалнуудаар нэгэн адли хараа бодол баримталхамнай, манай оронуудай ябуулгануудые тааралдуулхамнай угаа туһатай ба тон шухала байгаа бшуу. Юуб гэхэдэ, бидэнэр имагтал эб найрамдал хангахые эрмэлзэдэг байнабди. Али бүхы талаар маанад өөһэдынгөө эрмэлзэлгэдэ хүрэжэ шадаабди. Бидэнэр үгэеэ ойлголсохоһоо гадна, хамтадаа, зорилго хүсэнгеэр, түсэбэй ёһоор ябуулга хэхээр бултадаа эрмэлзэдэг ба шиидэнги байһанаа харуулаабди.

Европодохи аюулгүй байдалай асуудалнуудаар КПЧ-гэй ба бусад аха дүү партинуудай хараа бодол адли гээд Г. Гусак тэмдэглээ. Энэ хадаа гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй Прагадахи зүблөөнэй тобшололнуудһаа харагдана гээд тэрэ нэмээжэ хэлээ. Али бүхы талын харилсаа холбоо байгуулангүйгөөр Европодо аюулгүй байдал хангаха аргагүй. Аргатай газартань, хаа хаанагүй тодорхой харилсаа холбоо байгуулха ябуулгануудые хэжэ орохын тулада Европодохи харилсаа холбооной бодото асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхын тулада бултадаа суглархые бидэнэр дахяад уряалнабди. Гэбэшье Европодохи аюулгүй байдал тухай зүблөө зарлалгые эхилхын урда тээ удааруулха гү, али таһалдуулха эрмэлзэлгэ Хойто-атлантическа бүлэглэл дотор НАТО-гой Соведэй декабриин сессиин һүүлээр дахяад гарадаг болоо. Энээн тухай арадууд өөһэдынгөө үгые хэлэхэ ёһотой гээд Г. Гусак онсолон тэмдэглээ.

ЭЭРХЭГ ТҮРИМХЭЙШҮҮЛДЭ СОХИЛТОНУУД ХЭГДЭНЭ

ХАНОЙ. (ТАСС). Урда Вьетнамай арадай сүлөөрэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй сохилтонуудта дайрагдажа, американо-сайгон сэрэгүүд хүндэ хүшэр хохидолдо ороно.

Патриодууд ноябрь һара соо дайсанай 6.500 шахуу солдат ба офицерые, тэрэ тоодо 1.500 американецые хүлһөөнь буулгаа гээд «Освобождение» гэжэ хэблэлэй агентствын дамжуулгада үндэһэлэн ВИА агентство мэдээсэнэ. Тэрээнһээ гадна, 126 самолёт буудуулан унагаагдаа гү, али газар дээрэ усадхагдаа, 428 сэрэгэй автомашина усадхагдаа, ехэ хэмжээнэй буу зэбсэг, һомо хэрэгсэл буляагдан абтаа.

Американ ээрхэг түримхэйшүүл ба Сайгондохи туһамаршадайнь сэрэгүүдтэ шанга сохилтонуудые саашадань үзүүлхэдөө, арадай сүлөөрэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй частьнууд Киентыонг провинцида декабриин 2-һоо 4 хүрэтэр дайсанай 200 гаран солдадые хүлһөөнь буулгаа, вертолёт буудажа унагаагаа, баһа нэгэ вертолёдые гэмтээгээ.

ООН-ой Аюулгүйн СОВЕДТЭ

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Сенегалай газар уһанда эсэргүүгээр Португалиин колонизаторнуудай шэнэ ээрхэг ябуулга хэһэнтэй дашарамдуулан, энэ ороной бариһан гомдолые хаража үзэлгые ООН-ой Аюулгүйн Совет дүүргэбэ.

Сенегалай Самине тосхониие Португалиин сэрэгүүдэй буудаһанһаа уламжалан, тохёолдоһон байдал тушаа гүнзэгы ехээр һанаагаа зобожо байһанаа Совет баталан абаһан резолюци соогоо элирхэйлэн мэдүүлээ. Иимэ гэмтэ ябуулганууд уласхоорондын эб найрамдал ба аюулгүй байдалда түбэг татана гээд резолюци соо тэмдэглэгдэнхэй.

Аюулгүйн Совет хадаа Португалиин засагаархидай хэһэн ээрхэг түримхэй ябуулгые эрид шууд буруушаагаа, Сенегалай бүрин эрхэдэ ба газар уһанай бүрин бүтэн байлгада халдан оролгые дары болюулхыень Португалиие дахяад уряалаа. Хэрбээ эдэ эрилтэнүүдые Португалиин дүүргээгүй һаань, онлоо хэмжээнүүдые зүбшэн хэлсэхын ба абахын тулада Совет дахяад сугларха гээд резолюци соо онсолон тэмдэглэгдэнэ.

Парк-Авенюда демонстраци болоо

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Рождествотой дашарамдуулан, Парк-Авеню һайндэрэйхеэр гоёон шэмэглэгдэнхэй байгаа. Эндэ «Уолдорф-Австория» гэжэ отельдэ США-гай президент Р. Никсонэй ерэхэ үеэр декабриин 9-нэй үдэшэ дайнда эсэргүү угаа ехэ демонстраци болоо. Вьетнамда Вашингтоной хэжэ байһан ээрхэг түримхэй ябуулгада эсэргүүсэн дураа гутадаг хүн зонтой сэхэ уулзахагүйн тулада президент отельдэ гол үүдээрнь бэшэ, харин гараж соогуур дамжажа ороһон байна.

Дайнда эсэргүү үгэнүүдтэй олон тоото плакадуудые, Урда Вьетнамай Республикын Саг зуурын правительствын тугуудые, ДРВ-гэй наһа бараһан президент Хо Ши Минэй портредүүдые демонстрацида хабаадаһан гурба мянга шахуу хүн барижа ябаа. «США, Вьетнамһаа гараха ёһотой!», «Вьетконг илаха!» гэһэн үгэнүүдые тэдэнэр хашхаралдаа. «Джонсон— 31.000, Никсон—7.000 гарач» гэһэн үгэнүүд плакадуудые дээрэ бэшэгдэнхэй байгаа. Энэнь ямар удхатайб гэхэдэ, мүнөөнэй президентын Сагаан байшанда ороһонһоо хойшо үнгэрһэн арбан һарын турша соо Вьетнамда долоо мянга гаран американ хүбүүдэй алуулһан тухай һануулжа үгэнэ.

Полициин ехэ харуул, модон хаалтанууд уур сухалаа хүрэһэн залуу демонстрантнуудые тогтоожо шадаагүй. 40 гаран хүн арестовалагдаа, хэдэн арбаад хүн шархатаад, больницануудта эльгээгдээ. Нью-Йоркын Парк-Авенюда болоһон амгалан ёһоной демонстрацида хабаадагшадые полициинхидэй хэһээлтын үрэ дүнгүүд иимэл даа.

Дагомейдэ сэрэгэй урбалта болоо

ПАРИЖ. (ТАСС). Дагомейдэ декабриин 10-да сэрэгэй урбалта боложо, республикын президент Эмиль Зинсу унагаагдаа. Энээн тухай Франс Пресс агентствын корреспондент хүршэ оронойнь бологшо Тогын ниислэл Ломаһаа мэдээсэнэ.

Дагомейн зэбсэгтэ хүсэнүүдэй штабай начальник подполковник Морис Куандете урбалтые толгойлоо гээд мэдээсэл соо хэлэгдэнэ. Дагомейтэй телеграфна ба телефонно холбоон таһалданхай. Урбалтада армиин ямар частьнуудай хабаадалсаһаниинь, Дагомейдэ мүнөө ямар оршон байдалай тохёолдоһониинь мүнөөдөө эли бэшэ гээд мэдээсэл соо тэмдэглэгдэнэ.

Эмиль Зинсу Дагомейн президентээр 1968 оной июньдэ оронойн сэрэгэй засагаархидаар томилогдоод, һара болоод байхада гражданска правительствые байгуулаа. Тиигэжэ сэрэгэй урбалтын болоходо засагые гартаа абаһан сэрэгэй засаг түрые гражданска правительство һэлгэһэн байгаа бшуу.

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Юнайтед Пресс Интернэшнл агентствын корреспондент Дагомейдэхи урбалта тухай мэдээсэһээр, урбалтада хабаадаһан армиин түлөөлэгшэд президентын ордон руу шурган орожо, президент Зинсуе арестовалаад, тэрэниие Дагомейн хойто талын Натингудахи сэрэгэй лагерьта абаашаа.

Сэрэгэй түлөөлэгшын мэдүүлгэ

ДАМАСК. (ТАСС). САР-ай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй түлөөлэгшын мэдүүлгые «Аль-Баас» гэжэ газетэ толилоо. Тэрээн соонь иигэжэ хэлэгдэнэ. Эзэмдэгдэһэн газар дээрэ урда секторэй буудалдаа зогсоолгын сирийскэ участогта сэрэгэй бүхэлэлтэнүүдые бодхохо һэдэлгэ израилиинхид декабриин 8-да хээ.

Сириин сэрэгүүд танкнуудһаа дайсаниие буудажа, барилгын хүдэлмэри зогсоохыень баадхаа. Буудалгын үедэ израиль дүрбэн бульдозер усадхагдаа, арбаад израиль солдат алуулаа.

ШЭНЭ КИНО

ХАРАЖА ХАНАМААР...

Декабрь һарада Улаан-Үдэ хотымнай кинотеатрнууд болон клубуудта элдэб һонирхолтой, хаража ханамаар уран һайханай, хроникально-документальна шэнэ фильмүүд харуулагдаха.

Эдэ фильмүүдэй нэгэн—уран зохёолшо Чингис Айтматовай сценаряар буулгагдаһан «Джамиля» гэһэн фильм олон түмэн харагшадай анхарал татамаар.

Энэ фильм Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үедэ Киргизэй нэгэ аулда ажаһуудаг Джамилиин, дайнһаа шархатаад ерэһэн Данилрай инаг дуран тухай дэлгэрэнгыгээр тайлбарилна. Джамиля нютагайнгаа шэрүүн шанга ёһые сахингүй, өөрынгөө дураар ажабайдалаа дабшуулна. Эгээл энэ үедэ урин залуухан эхэнэрэй хуби заяанда нэгэ иимэ ушар тохёолдоно.

Дайнай түлэг ябажа байха үедэ фронтһоо шархатажа ерэһэн Данияр залуухан эхэнэрэй зүрхые хүлгөөбэ. Джамиля дайнда мордоһон нүхэртөө үнэн сэхэ байбашье һаа, гэнтын инаг дуранда сэдьхэл зүрхэниинь хүлбэрин диилдэнэ...

Энэ фильмдэ Джамилиин ролиие бэлигтэй актриса Наталья Аринбасарова гүйсэдхэнэ.

«Жди меня, Анна» гэжэ уран зохёолшо Ю. Нагибинай сценаряар «Белоруссьфильм» киностудида буулгагдаһан уран һайханай фильм мүн лэ һонин.

Дайнай үедэ Волгын эрьеэхи нэгэ портово городто ниислэлэй газетын корреспондент редакциингаа даабаряар суута крановщица Серегина тухай очерк бэшэхэеэ ерэнэ. Зүгөөр корреспондент Новиков абаһаар зориһон хэрэгээ бэелүүлжэ шаданагүй. Юундэб гэхэдэ, крановщица Серегина гээшэнь ойро хүргэшэгүй, уур сухалтай, абари зангаар бирагүй эхэнэр байшоо. Тиимэшье һаань, Новиков урма зоригоо хухарангүй, зорилгоёо бэелүүлхые оролдон, дахяад лэ Серегинатай уулзана. Энэ уулзалгынгаа үедэ Новиков одоошье эхэнэрэй сэдьхэлые һайнаар ойлгоһондоо, очеркынгоо гол геройе ондоогоор мэдэржэ эхилнэ.

Гадна уран һайханай «Именем закона», «Неподсуден», «У богатой госпожи» ба «Всенародный праздник труда», «Битва под Корсунем», «А если здесь Трихинелла» гэһэн хроникально-документальна фильмүүд харуулагдахаар хараалагдана.

ШАТАР Үшөө гурбан наадан ...

Испаниин Пальма-де-Мальорка гэжэ курортно хотодо боложо байһан уласхоорондын шатарай ехэ мүрысөөнэй арбан дүрбэдэхи уулзалга дүүрэбэ. Мүнөө дэлхэйн экс-чемпион Тигран Петросян 9,5 очкотой болоод, энэ мүрысөөндэ түрүүлжэ ябана. Һүүлшын наадanда Испаниин Хесус Корральтай уулзахадаа, Петросян 54-дэхи ябадалдаа тэрэнээ илаһан байна.

Тиигэбэшье Даниин бэрхэ шатаршан Бент Ларсен экс-чемпиониие дахяад хүсэжэ боломоор байдалтай. Юуб гэхэдэ, тэрэ Испаниин нүгөө шатаршан Роман Торан гэгшэтэй эхилээд хойшолуулһан партияа шүүхэ зорилготой. Ларсен мүнөө 8.5 очкотой болонхой.

Арбан дүрбэдэхи наадanда Джонатан Пенрох (Англи) гэгшые илаһан Чехословакиин гроссмейстер Властимил Горт 9 очкотой боложо даб... хоёрдохи һуури эзэлнэ...

Ларсенһаа гадна, ... —8,5 очкотойнууд бо... рис Спасский Виктор ... хоёр 3-дахи һуурид... Дэлхэйн чемпион энэ ... уулзалгада Венгриин ... стер Ласло Саботой ... Тиихэдэ Корчной энэ ... дэ онсо һайнаар наада... Бразилиин мастер Эн... кингэдэ мат таби... ашатай илалта туйлаһа... 17 наһатай мастер Ме... удаа диилдэбэшье, тус ... нэй дүнгөөр гроссмейст... рэ хүндэдэ хүртэхэ на... алдаагүй. Иимэ соло аб... лада мүрысөөнэй түгэс... тэр үлэһэн гурбан ... мүнөө абаад байһан ... дээрээ үшөө хоёрые ... ушартай болоно.

(Т...

СЭНХИР ЭКРАНУУДТА

19 часһаа холо, ойрын һонин. 19 час 15 минутаһаа «Малшадай һанал бодол» гэһэн дамжуулга. 19 час 35 минутаһаа «Хүдөө ажахын һонинууд» (буряад хэлэн дээрэ). 19 час 55 минутаһаа «Партийна ажабайдал» гэжэ телевизионно журнал. 20 час 40 минутаһаа «Таанадые кинодо урина» гэһэн киноочерк. 21 часһаа «Хүгжэмтэ кроссворд» гэһэн дамжуулга. 21 час 40 минутаһаа «Моабитская тетрадь» гэжэ уран һайханай фильм.

Сагай уларил

Мүнөөдэр республика дотор үүлэтэйшэг байха. Байгал шадарай аймагуудаар багахан саһан орохо, шуурганжа болохо. Баруун хойноһоо һалхилха. Һүниндөө Баунтын, Яруунын аймагуудта 13—18 градус, Баргажанай аймагта 19—24, Улаан-Үдэ хотодо 21—23 градус болотор хүйтэрхэ. Үдэрынь 8—9 градус хүйтэн байха.

Декабриин 13—14-дэ республика дотор бүрхэг байха. Байгал шадар саһан орожо болохо. Бусад нютагуудаар саһан орохогүй. Баруун хойноһоо һалхилха. Хойто зүгэй, Ахын, Түнхэнэй, Захааминай аймагуудаар һүниндөө 32—37 градус хүйтэн, үдэрынь 12—17 градус болохо.

„ПРАВДА БУРЯ... МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕР

Нэгэдэхи хуудаһанда: ...скэ химигүүдэй дүй ду... ряадай предприяти бүхэ... түрүү бэшэг. Ленинэй ... хүртэхын түлөө» гэһэн ... ро элдэб мэдээсэл. «Мо... хэгшэдэй ажалай вахта» ... Затравинай статья. ТАСС... лэй мэдээсэлнүүд.

Хоёрдохи хуудаһанда: ... организациһаа ерэһэн ... «Арга боломжонуудаа бэ... гэһэн Зэдын комбинадай ... дэлмэрилэгшэдэй статья... орон доторнай.

Гурбадахи хуудаһанда: ...ликын статуправлениин ... гай орлогшо Г. Мурчина... ондо хүн зоной бүхэ союз... хэл хэхэ программа» гэһэ... В. Стенькинэй романһаа ...

Дүрбэдэхи хуудаһанда: ... нютагай һонин.

Редакторай орло...
М. Н. НИ...

Манай адрес, телефону...

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора—... приёмная—54-93. зам. редактора—68-08. зам. редакт... 62-62. ответ. секретаря—50-52. зам. ответ. секретаря—... отделы: партийной жизни—60-91, сельского хозяйства—... 63-86. пропаганды и агитации—56-23. промышленно... строительства—61-35. советского строительства и быта—... культуры и школ—60-21. писем и рабселькоров—67-81, ... формации—34-05. общественная приёмная—56-62. маш... бюро—57-63. фотолаборатория—33-61.